

Helsingin kaupunginmuseo

Helsingfors stadsmuseum | Helsinki City Museum

Jokaisella
on mahdollisuus
rakastua
Helsinkiin

TOIMINTAKERTOMUS | ÅRSREDOVISNING | ANNUAL REPORT

2014

Sisältö

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO KESKI-UUDENMAAN MAAKUNTAMUSEO	2
Toiminta-ajatus, visio ja arvot	2
Helsingin kaupunginmuseon toimipisteet	2
Visio- ja organisaatiokaavio	3
HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO 2014	4
Museonjohtajan vuosikatsaus	4
Tuottavuus, tehokkuus ja taloudellisuus	6
Näyttelykävijät ja muut asiakkaat	6
Viestintä ja markkinointi	6
Asiakastytyväisyys	9
KOKOELMAT	9
Kokoelmien kartuttaminen ja poistot	9
Kokoelmanhallintajärjestelmä, kokoelmien digitointi sekä avoin data	10
Tallennustyönjako	12
Kokoelmien hoito ja konservointi	13
Kuvalaitos ja digitointi	14
Kirjasto	15
NÄYTTELYTOIMINTA	16
Museot ja näyttelyt	16
Näyttelyt muualla	16
Näyttelykävijät	16
YLEISÖPALVELUT	17
Museoiden aukioloajat	17
Museo oppimisympäristönä	17
Toimintaa museon ulkopuolella	18
Elokuvat	18
Museokauppa ja tilavuokraus	18
Kuvapalvelut	18
JULKAISUTOIMINTA	20
KULTTUURIYMPÄRISTÖN VAALIMINEN JA RAKENNUSSUOJELU	21
Helsinki: Maankäytön suunnittelu	21
Helsinki: Korjausrakentaminen ja kunnostus	23
Maakunta	23
Työryhmät ja yhteistyö	24
Vapaaehtoistyö kulttuuriympäristön hoidossa	24
Arkeologia	24
Rakennuskulttuurin tutkimus	24
ALUEELLINEN MUSEOTYÖ	24
TUTKIMUS JA NYKYDOKUMENTOINTI	25
Nykydokumentointi	25
KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ	25
HENKILÖSTÖ	26
Vakinaisen henkilöstön määrä yksiköittäin ja nimikkeittäin	26
Työhyvinvointi	26
Osaamisen kehittäminen	26
KEHITTÄMINEN	27
YMPÄRISTÖTAVOITTEET	28
TOIMITILAT	28
MÄÄRÄ- JA TALOUSTAVOITTEET	29
KAUPUNGINMUSEON JOHTOKUNTA	30
LAHJOITTAJAT	31
HELSINGIN KAUPUNGINMUSEON YSTÄVÄT RY	31

Helsingin kaupunginmuseo Keski-Uudenmaan maakuntamuseo

TOIMINTA-AJATUS, VISIO JA ARVOT

Toiminta-ajatus

Helsingin kaupunginmuseo tallentaa ja vaalii Helsingin kaupungin alueen henkistä ja aineellista perintöä sekä kulttuuriympäristöä. Kaupunginmuseossa kävijä kohtaa kaupungin historian valot ja varjot ja voi ammentaa juuriinsa sekä kulttuuritaustaansa liittyvää tietoa ja elämyksiä hyvinvointinsa lisäämiseksi.

Keski-Uudenmaan maakuntamuseona Helsingin kaupunginmuseo tukee paikallismuseoiden työtä ja toimii kulttuuriympäristön asiantuntijana alueellaan.

Visio 2018 ja strategiset painopisteet

Museon visio 2018, strategiset painopisteet ja tavoitteet uudistettiin toimintavuoden aikana (kaavio ohessa).

Kaupunginmuseon arvot merkitsevät, että kaupunginmuseo

- **vaalii kulttuuriperintöä** – on Helsingin historian tietopankki
 - **on asiakaslähtöinen** – tekee asiakkailleen Helsingin historiaa tunnetuksi ottaen huomioon asiakkaiden tarpeet ja toiveet
 - **on oikeudenmukainen** – kohtelee asiakkaitaan tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti, arvostaa heitä ja on yhteistyökykyinen
 - **on taloudellinen** – käyttää museon aineellisia ja henkisiä resursseja järkevästi ja suunnitelmallisesti parhaan tuloksen saavuttamiseksi
 - **on asiantuntija** – kouluttaa ja kehittää henkilöstöään monipuolisesti ja tasapuolisesti
- ja että kaupunginmuseon henkilöstö
- sitoutuu noudattamaan museoalan kansainvälisiä eettisiä sääntöjä
 - sitoutuu ja motivoituu työhönsä
 - on valmis uudistumaan ja uudistamaan
 - toimii vastuuntuntoisesti
 - arvostaa työtovereitaan ja omaa työpaikkaansa
 - hyväksyy erilaisuuden henkilöstössä

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEON TOIMIPISTEET

Helsingin kaupunki perusti 1906 muinaismuistolautakunnan, jonka tehtävänä oli valokuvaamalla ja aitoja dokumentteja keräämällä tallettaa voimakkaan kasvun johdosta muuttuvaa ja lopullisesti katoavaa Helsinkiä.

Helsingin kaupunginmuseo perustettiin 13.6.1911 jatkamaan muinaismuistolautakunnan tehtävää. Kokoelmien perustaksi tulivat raatihuoneen kunnallishistorialliset esineet, kenraali Otto Furuhjelmien 1880-luvulla kaupungin ”tulevalle museolle” testamenttaama taidekokoelma sekä lautakunnan runsaan tuhannen kuvan kokoelma. Helsingin kaupunginmuseo on toiminut Keski-Uudenmaan maakuntamuseona vuodesta 1981.

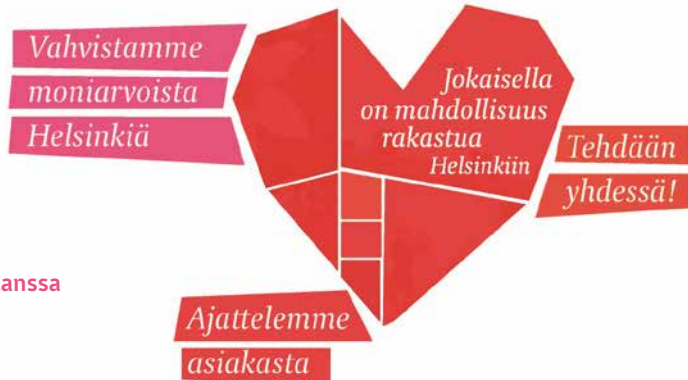
- Ensimmäinen näyttely avattiin 15.12.1912 Hakasalmen huvilassa.
- Tuomarinkylän museo avattiin 8.4.1962 Tuomarinkylän kartanon päärakennuksessa ja suljettiin 17.11.2013 osana tuottavuus- ja tilansäästöohjelmaa.
- Kuva-arkisto siirtyi Hakasalmen huvilasta vuonna 1974 Fabianinkatu 9–11:een.
- Kaupunginmuseon hallinto, esineiden vastaanotto, konservointi ja tutkimus siirtyivät 1978 Dagmarinkatu 6:een.
- Ruiskumestarin talo Kristianinkatu 12:ssa avattiin 10.9.1980.

KAUPUNGINMUSEON VISIO 2018, PAINOPISTEET JA TAVOITTEET

• Museo vaikuttaa ja on laajasti läsnä seinensä ulkopuolella

• Nopeammin reagoiva museo

• Valmius tasavertaisiin ja merkityksellisiin kohtaamisiin ihmisten kanssa

• Aineistot avoimiksi

• Kaupunkilaisten vaikutusmahdollisuuksien lisääminen

• Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen

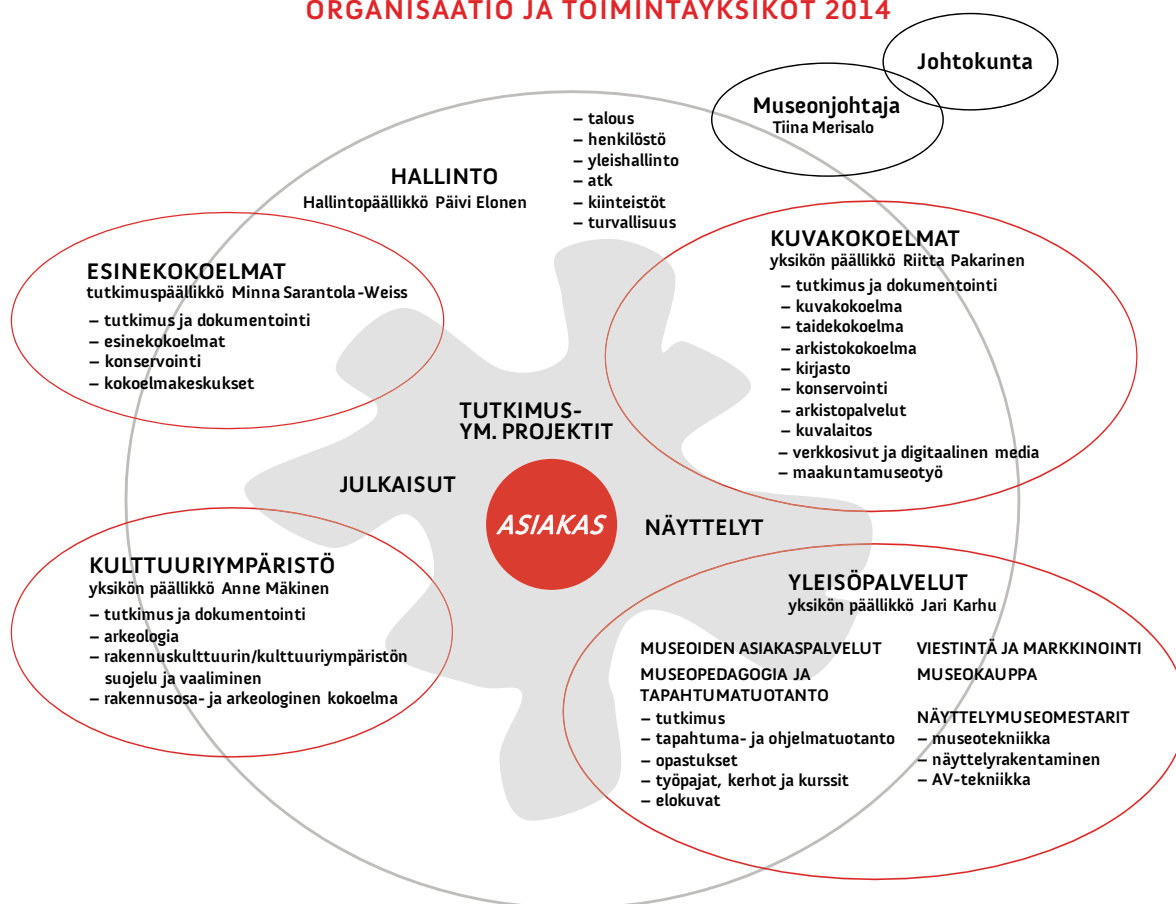
• Talouden vahvistaminen

• Palveluosaamisen ja -ajattelun vahvistaminen

• Palvelukokonaisuuden kirkastaminen – Uusi kaupunginmuseo lippulaivana

• Palvelujen tuottaminen yhdessä strategisten kumppanien kanssa

ORGANISAATIO JA TOIMINTAYKSIKÖT 2014

- Työväenasuntomuseo Kirstinkuja 4:ssä avattiin 12.6.1989.
- Kuva-arkisto siirtyi Fabianinkatu 9–11:stä Dagmarinkatu 6:een 1991.
- Lastenmuseo avattiin Tuomarinkylän kartanon sivurakennuksessa 7.11.1992 ja suljettiin 15.1.2011 osana kaupungin palveluverkkokarsintaa.
- Raitioliikennemuseo Töölönkatu 51 A:ssa avattiin 21.10.1993.
- Kaupunginmuseon hallinto, kuva-arkisto, esineiden vastaanotto, konservointi ja tutkimus siirtyivät 1994 Sofiankatu 4:ään.
- Sederholmin talo Aleksanterinkatu 16–18:ssa avattiin 23.5.1995.

- Aika-näyttely ja Museokauppa avattiin 13.3.1996 Sofiankatu 4:ssä.
- Katumuseo avattiin 18.12.1998 Sofiankadulla ja lopetettiin vuoden 2011 alussa.
- Koulumuseo avattiin 8.4.2000 Kalevankatu 39–43:ssa ja suljettiin 31.12.2010 osana kaupungin palveluverkkokarsintaa.
- Voimalamuseo avattiin 10.5.2000 Vanhassakaupungissa ja suljettiin 31.8.2010 osana kaupungin palveluverkkokarsintaa.
- Lasten kaupunki avattiin Sederholmin talossa 21.11.2012.

Helsingin kaupunginmuseo 2014

Marja Väinänen

MUSEONJOHTAJAN VUOSIKATSAUS

Kaupunginmuseon vuosi 2014 oli monin tavoin menestyksenkäs ja tuloksellinen. Museon kävijämäärä oli toista vuotta peräkkäin yli 202 000. Marraskuun lopussa päättynyt Rasvaletti ylsi museon vuosikohtaiseen ennätykseen houkuttamalla vuodessa yli 100 000 vierasta. Näyttelysalit täyttyivät päivä päivän jälkeen hilpeästä puheensorinasta, muisteluksista ja naurusta. Rasvaletti innosti kävijöitä jakamaan ajatuksiaan jopa ventovieraiden kanssa. Tämä yhteisöllisyyden kokemus vaikutti osaltaan kävijäennätykseen ja suureen asiakastyytyväisyyteen.

Museo sai paljon julkisuutta, kun vuonna 2016 avattava Uusi kaupunginmuseo lanseerattiin alkuvuodesta. Mediassa ja etenkin sosiaalisessa mediassa näkyivät vahvasti myös avoimen datan periaatteilla Finna-hakupalvelussa avatut museon kokoelmien aineistot, erityisesti Signe Branderin valokuvat. Niistä syntyi pian kaupunkilaisten omia sovelluksia.

Kaupunginmuseo sai Vuoden museo-julkaisu -palkinnon Rasvaletti-kirjasta, jonka todettiin saavan lukijan nostalgiahuuman valtaan. Historiska Föreningen myönsi puolestaan Gösta Mickwitz -palkinnon, jonka perusteluissa korostettiin museon toiminnan innovatiivisuutta ja avoimuutta sekä vahvaa panostusta museopedagogiaan.

Kertomusvuonna museon työssä korostuivat tulevat uudistukset, Uusi kaupunginmuseo sekä keväällä uuden suunnan ottanut kokoelmakeskushanke. Uuden kaupunginmuseon konseptityössä keskityttiin asiakasymmärryksen parantamiseen palvelumuotoilun ja yhteiskehittämisen keinoin, profiloitiin tähtiasiakkaita ja hahmotettiin palvelukokonaisuuksia samalla, kun suunniteltiin tulevia sisältöjä myös yhdessä tekemällä ja kokeilemalla.

TIINA MERISALO • museonjohtaja

Rasvaletti-näyttely hurmasi helsinkiläiset. Nauru ja iloinen puheensorina täyttivät museon niin arkena kuin lukuisissa tapahtumissakin.

Utställningen Brylcreem charmade Helsingforsborna. Skrätt och ett sorl av glada röster fyllde museet såväl till vardags som vid de många evenemang som ordnades.

The residents of Helsinki were enthralled by the Brylcreem exhibition, which filled the museum with laughter and buzzing conversation on weekdays and during various events.

Jaana Maijala

Marja Väänänen

MUSEICHEFENS ÅRSÖVERSIKT

År 2014 var på många sätt ett framgångsrikt och resultatrikt år för stadsmuseet. Museets besökarantal överskred för andra året i rad 202 000 besökare. Utställningen Brylcreem som avslutades i slutet av november hade över 100 000 besökare under ett år vilket var rekord för museet. Utställningssalarna fylldes dag efter dag av ett muntert sorl av röster, gamla minnen och skratt. Brylcreem inspirerade besökare att dela med sig av sina tankar – till och med helt obekanta människor. Den här känslan av gemenskap påverkade i sin tur besökarrekordet och den omfattande kundnöjdheten.

Museet fick mycket publicitet när det nya stadsmuseet, som öppnar 2016, lanserades i början av året. Material från museets samlingar, särskilt Signe Branders fotografier, som öppnats i söktjänsten Finna i enlighet med principen om öppna data, figurerade flitigt i medier och i synnerhet i de sociala medierna. Snart skapades nya applikationer för stadsborna av dem.

THE MUSEUM DIRECTOR'S ANNUAL REVIEW

The City Museum's operating year 2014 was successful and profitable in many ways. For the second year in a row, the number of visitors rose to over 202,000. The year's most popular exhibition was Brylcreem, which had attracted over 100,000 visitors before closing at the end of November. The exhibition filled the museum's halls with lively discussion, reminiscing and laughter day after day, inspiring visitors to share their thoughts even with complete strangers. This unique sense of community was one of the factors behind the exhibition's record number of visitors and high customer satisfaction.

The City Museum received a great deal of publicity when it introduced the New City Museum, which is to be opened in 2016. The media and social media in particular also provided plenty of visibility to the museum materials made available through the Finna information search service under the principle of open data, with the photographs of Signe Brander raising particular interest. The availability of these materials soon led to citizens creating their own related applications.

Stadsmuseet fick priset Årets museipublikation för boken Brylcreem, som konstaterades få läsaren i ett nostalgiskt rus. Historiska Föreningen beviljade museet Gösta Mickwitz-priset. I motiveringarna framhölls innovationen och öppenheten i museets verksamhet samt den stora satsningen på museipedagogik.

Under berättelseåret betonade man i museets verksamhet nya reformer, det nya stadsmuseet samt samlingscenterprojektet som tog en ny vändning under våren. I konceptarbetet kring det nya stadsmuseet fokuserade man på att förbättra kundförståelsen genom serviceutformning och gemensam utveckling. Man profilerade stjärnkunder och skissade upp servicehelheter samtidigt som man planerade kommande innehåll genom att tillsammans göra och prova.

TIINA MERISALO • museidirektör

The City Museum was awarded the Museum Publication of the Year award for the Brylcreem book, which was said to envelop its readers in a haze of nostalgia. Meanwhile Historiska Föreningen awarded the City Museum with the Gösta Mickwitz award, the grounds for which highlighted the innovativeness and openness of the museum's operations and its strong investment in museum pedagogy.

The City Museum's work during the operating year focused particularly on upcoming reforms, the New City Museum and the collection centre project, which was taken in a new direction during the spring. The concept work related to the New City Museum focused on improving customer understanding by means of service design and joint development, the profiling of star customers and the drafting of service concepts. At the same time, upcoming contents were planned through cooperation and trials.

TIINA MERISALO • Museum Director

TUOTTAVUUS, TEHOKKUUS JA TALOUDELLISUUS

Kaupunginmuseon tulot toteutuivat 2014 huomattavasti suurempina kuin talousarviossa oli ennakoitu. Tuloja kertyi 604 179 euroa, eli raami ylittyi 133 203 eurolla. Ylitys selittyi lähinnä Presidentinlinnan kaivauksista saaduilla tuloilla sekä odottamattoman suurilla avustuksilla.

Vuoden 2014 toteutuneet menot olivat 7 591 081 €, eli menoraami ylittyi 8 081 eurolla. Museo toimi ensimmäistä vuotta nettobudjetoituna yksikkönä ja sitoutui -7 112 024 euron toimintakatteeseen. Tilinpäätöksen toimintakate -6 986 902 € oli tätä 125 122 € parempi.

Irtaimen omaisuuden perushankintoihin varatuista 140 000 eurosta käytettiin vain 51 520 € hankkeiden myöhtymisen takia. Määrärahaan haettiin ja saatiin 90 000 euron ylitysoikeus käytettäväksi kokoelmakeskusten muuttoihin ja Uuden kaupunginmuseon hankintoihin, jotka painottuvat vuoteen 2015. Siirtyvää määrärahaa jäi siis 88 480 €.

Menot asukasta kohden laskivat edelleen edellisvuodesta ja olivat 12,21 € (2013: 12,41). Tuottavuus (2011 = 100) oli 79 ja jäi kauas tavoitteesta (125), mutta nousi kuitenkin 4 % edellisvuodesta. Nousuun vaikuttivat muun muassa kasvanut asiakasmäärä ja tulojen kehittyminen ennakoitua huomattavasti suuremmiksi.

NÄYTTELYKÄVIJÄT JA MUUT ASIAKKAAT

Asiakkaita oli kuluneena toimikauteen 467 107 (2013: 459 098), eli kasvua oli 1 %. Näyttelykävijöitä oli 202 615 (2013: 202 027) ja asiantuntijapalvelua sai 28 742 asiakasta (2013: 29 877). Museon verkkosivuilla oli yli 235 750 käyntiä (2013: 191 000).

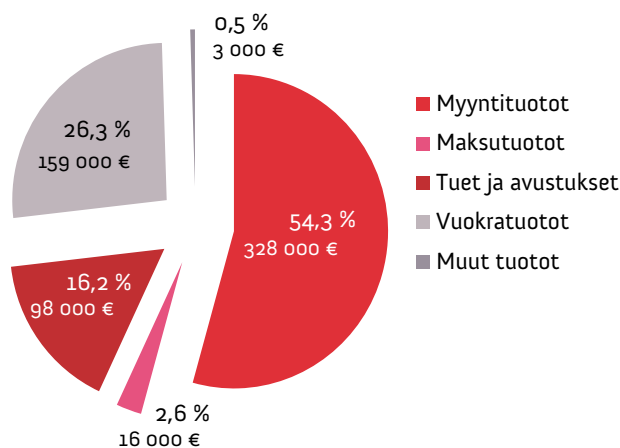
Asiakkaista 53 818 (2013: 50 079) vieraili museokaupassa ja 4 956 (2013: 5 914) museon päivittäisissä elokuvaesityksissä Kino Engelissä.

VIESTINTÄ JA MARKKINOINTI

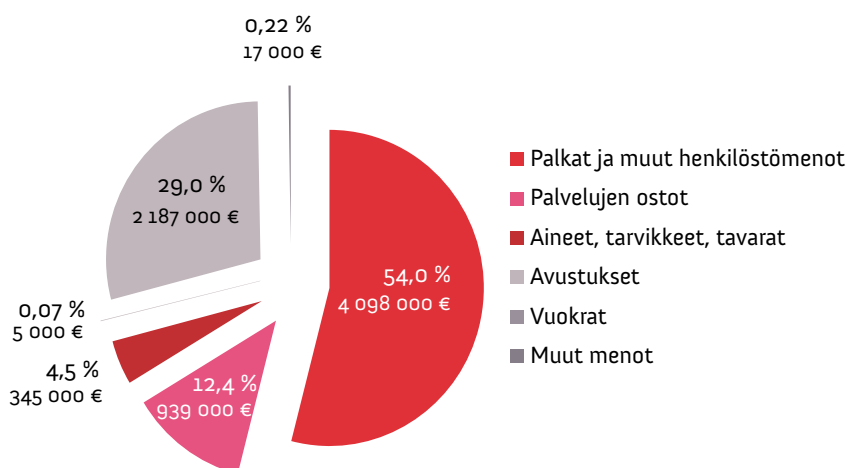
Kaupunginmuseon markkinoinnin ja viestinnän painopisteitä olivat Rasvaletti-näyttely, sosiaalisen median kehittäminen sekä Uuden kaupunginmuseon lanseeraus.

Rasvaletti nousi yleisösuosikiksi paitsi sisältönsä myös onnistuneen markkinoinnin ja viestinnän ansiosta ja ylsi museon ennätykseen, 107 521 kävi-

**Toimintatulot
yht. 604 000 €**

**Toimintamenot
yht. 7 591 000 €**

jään vuodessa. Markkinoinnissa panostettiin vahvasti puskaradioon. Etenkin näyttelyn kampaamo, 50-luvun kokonaisuus Brylcreemeineen ja nostalgisine aikakauslehtineen, sai asiakkaat jakamaan viestiä Rasvaletistä. Vettä lisättiin myllyyn palkkaamalla sinne kampaajat huhti- ja syyskuuksi. Työpaikkailmoitus lehdissä toimi myös näyttelyn mainoksena, ja kampaamosta innostuivat niin media, bloggaajat kuin kaupunkilaisetkin. Myös tapahtumat hipoista ja muotipäivistä slangiopastuksiin saivat sanan kiirimään.

Rasvaletin oma Facebook-sivu oli menestys. Näyttelyn päättyessä sivusta oli tykännyt lähes 3 700 ihmistä, ja yksittäisen päivityksen kattavuus oli parhaimmillaan yli 18 000. Vilkas kommentointi osoitti, että ihmiset arvostavat museon tarjoamaa nostalgiaa some-arjessaan.

Sosiaalisen median kontaktien määrää ja julkaisujen kattavuutta kasvatettiin määrätietoisesti. Kommentointiin, keskusteluun ja muisteleminen rohkaistiin. Facebookissa museon sivun tykkääjä-

Asiakkaiden lukumäärä 2006–2014

* Näyttelypisteiden lukumäärä väheni 2011 kymmenestä seitsemään

** Verkkokävijät lasketaan virallisesti asiakaslukuun vuodesta 2013 alkaen

Rasvaletin 50-luvun kampaamo tarjosi museovieraille aikamatkan ja muuttumisleikin samalla kertaa.

**Brylcreems frisersalong från 1950-talet
erbjöd museigäster en tidsresa och
förvandlingslek på samma gång.**

The Brylcreem exhibition's hairdressing salon from the 1950s provided visitors a glimpse into the past as well as period makeovers.

Museo laajensi toimintaansa sosiaalisessa mediassa ja avasi muun muassa Instagram-tilin, jonne pääsi myös kuva Rasvaletin 50-luvun hippon tiskijukasta Farmer Johnista.

Museet utvidgade sin verksamhet i de sociala medierna och öppnade bland annat ett Instagram-konto där också en bild på diskjockeyn från 50-talets hippa, Farmer John, dök upp.

The museum expanded its presence on social media in many ways, including the opening of an Instagram account. The materials uploaded included a photograph of Farmer John, who was DJ of the 50s party at the Brylcreem exhibition.

määrä kasvoi vuodessa 30 % ja oli vuoden lopussa 4 632. Sivun kokonaisuus oli 23 800 kuukaudessa. Museon Twitter-tilin seuraajamäärä kasvoi vuodessa lähes nollasta 1 243:een. Parhaat päivitykset saivat yli 7 000 näyttökertaa. Syyskuussa perustettu Instagram-tili keräsi vuoden loppuun mennessä lähes 400 seuraajaa, ja esimerkiksi Rasvaletti-näyttelyn kamppaamokävijät innostuivat jakamaan siellä omia kampauskuviaan.

Vuonna 2016 avattava Uusi kaupunginmuseo lanseerattiin näkyvästi helmikuussa, ja uudistuva museo sai paljon julkisuutta. Samalla julkistettiin projektin oma verkkosivusto www.uusikaupunginmuseo.fi, jonka blogissa museon tekijät kirjoittavat suunnittelun etenemisestä. Uusi kaupunginmuseo näkyi myös Facebookissa ja Twitterissä.

Kaupunginmuseo näkyi vuoden aikana hyvin julkisuudessa. Mediaosumia printtilehdissä, TV:ssä ja radiokanavilla oli noin 470 ja sähköisessä mediassa yli 400. Sosiaalisen median osumia kertyi vuoden aikana 2 353, yli kaksinkertainen määrä edellisvuoteen nähden.

Museon keskeisiä omia viestintäkanavia ovat kahdesti vuodessa ilmestyvä maksuton Sofia-lehti, museon verkkosivut ja sähköinen uutiskirje sekä sosiaalisen median kanavat. Vuoden 2014 lopussa Sofia-lehdellä oli 13 981 ja uutiskirjeellä 6 712 tilaajaa. Museon verkkosivuilla oli 156 504 ja Uuden kaupunginmuseon projektisivustolla 7 491 käyntiä. Painettu vuosiohjelma ilmestyi kahdesti ja päiväkodeille ja kouluille suunnattu opetusohjelma kerran.

ASIAKASTYYTYVÄISYYS

Kaupunginmuseo jatkoi asiakaspalautteen keräämistä kaikissa toimipisteissä sekä paperilomakkeella että verkon kautta. Lisäksi toimipisteistä raportoidaan suullinen palaute ja vieraskirjoihin kertynyt palaute.

Sähköisiä asiakaskyselyitä tehtiin kaikissa museoissa. Asiakastyytyväisyys oli kautta linjan erinomainen. Näyttelyistä parhaaseen tulokseen ylsi Hakasalmen huvilan Rasvaletti, joka sai asteikolla 1–5 tuloksen 4,42 (n = 1 455), ja Sederholmin talon Lasten kaupunki, jonka tulos oli 4,32 (n = 706). Museoista kävijöitä viehättivät eniten Työväenasuntomuseo (4,45) ja Ratikkamuseo (4,36). Asiakastyytyväisyyden keskiarvo oli 4,4.

Kokoelmat

Kokoelmatyön kannalta merkittävän tapahtuma oli päätös kaupunginmuseon ja Helsingin taidemuseon yhteisestä kokoelmakeskuksesta. Lähes 9 000 m² käsittävä kokoelmakeskus tekee vihdoin mahdolliseksi keskittää säilytys, konservointi ja työtilat. Honkanummen ja Malmin kokoelmakeskukset, Sofiankadun konservointi sekä näyttelymuseomestareiden verstaasit muuttavat Suomen Pankin tiloihin Vantaan Turvalaaksoon vuosina 2015–2016.

Kokoelmien saavutettavuuden ja näkyvyyden kannalta vuonna 2013 avattu Kansallisen digitaalisen kirjaston Finnahakupalvelu on osoittautunut erinomaiseksi, ja sitä on kehitetty aktiivisesti. Lisäksi on osallistuttu kokoelmien hallintaa ja luetteloinnin yhtenäistämistä kehittävään Museo 2015 -hankkeeseen. Museo oli mukana myös opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa Kokoelmapoistojen hyvät käytännöt -hankkeessa. Museoiden kartuntaa ja tallennustyötä ohjaavan TAKO-verkoston puitteissa osallistuttiin julkista elämää dokumentoivan 2. poolin toimintaan. Kokoelmanhallintaa kehitettiin viemällä loppuun edellisvuonna aloitettu kokoelmapolitiikan perusteellinen päivitys. Uusi Kokoelmapolitiikka 2014–2018/19 sisältää muun muassa museon kokoelmatehtävän kuvauksen sekä useita toimenpidepäätöksiä, joiden toteuttaminen on jo alkanut.

Kokoelmakeskusten toimintaa leimasi varautuminen muuttoihin. Silti kokoelmanhallintaa laajennettiin ja logistiikkaa kehitettiin. Kokoelmia inventoitiin ja luetteloiitiin systemaattisesti tietokantoihin. Myös ennaltaehkäisevä konservointi, kuntokartoitukset sekä tarvittaessa konservointi olivat tärkeä osa kokoelmanhallinnan tason nostamista.

Kokoelmatyön ohella kokoelmayksiköt osallistuivat Menneen talven lumia -näyttelyn, Musiikkia! -näyttelyn ja Uuden kaupunginmuseon näyttelyhankkeiden suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä Rasvaletti-näyttelyn purkamiseen. Monipuolinen perustyö yhdistettynä vilkkaaseen näyttelytoimintaan sekä kasvavaan ohjelmatuotantoon edellyttävät jatkuvasti sekä määräraikaisen työvoiman palkkaamista että ostopalveluiden käyttöä.

KOKOELMIEN KARTUTTAMINEN JA POISTOT

Esinekokoelmat karttuivat kertomusvuonna 11 hankintaerällä, joissa esineitä on yhteensä 25. Kokoelmasiirtoina kirjattiin yhdeksän hankintaerää. Ostoja esinekokoelmiin tehtiin yksi. Esinekokoelmasta tehtiin 226 poistoa.

Arkistokokoelma karttui 12 hankintaerällä. Yksittäisiksi objekteiksi luokiteltavia niistä oli 240. Arkistokokoelmasta tehtiin 57 poistoa.

Valokuvakokoelmiin liitettiin 30 hankintaerää, jotka muodostuivat 6 503 erityyppisestä kuvasta. Kuvat saatiin lahjoituksina, digitaalisina jäljennöskuvauksina ja ostoina sekä omien valokuvaajien kuvaustuotannosta.

Taidekokoelma karttui kuudella hankintaerällä. Taideteoksia liitettiin kokoelmiin ostojen ja lahjoitusten kautta yhdeksän. Taidekokoelmasta poistettiin yksi teos.

Kokoelmapoistot valmistelevat kokoelmamuuttoa, sillä uudessa kokoelmakeskuksessa tulee olemaan noin viidenneksen vähemmän säilytystilaa kuin nykyisissä. Asetettu sadan objektin poistotavoite kulttuurihistoriallisesta kokoelmasta ylittyi liki kolminkertaisesti.

Yksityisiä lahjoituksia ja ostoja

Museon lelukokoelmaa täydennettiin aikoinaan joululahjoiksi saaduilla Mollamajalla ja nukella vaatteineen vuosilta 1936 ja 1937. Lisäksi saatiin saksalaisen Naetherin 1910–1920-luvuilla valmistamat nukenvaunut.

Helsinkiläisten 1900-luvun alun yritysten aineistoa täydennettiin Sörnäs Aktiebryggerin pilsneripullolla, kahdella Wickelin punssitehtaan pullolla, Rautasen polkupyöritehtaan seinätelineellä sekä W. Andsténin tehtaan kaa-keliuunin pienoismallilla. Kokoelmiin liitettiin myös olympiaheteka, jossa on tieto sitä kisojen aikana käyttäneestä urheilijasta.

Seppo Launiken signeeraama alkuperäispiirros Töölön sokeritehtaan mainosjulisteeksi täydentää julistekokoelmaa helsinkiläisten yritysten ja niiden valmistamien tuotteiden osalta.

Valokuvakokoelmiin ostettiin valokuvaaja Harri Aholan tuotantoa 1970–

Museolle lahjoitettiin saksalaisvalmisteiset nukenvaunut 1910–20-luvuilta.

Dockvagnar från 1910–20-talen, tillverkade i Tyskland, donerades till museet.

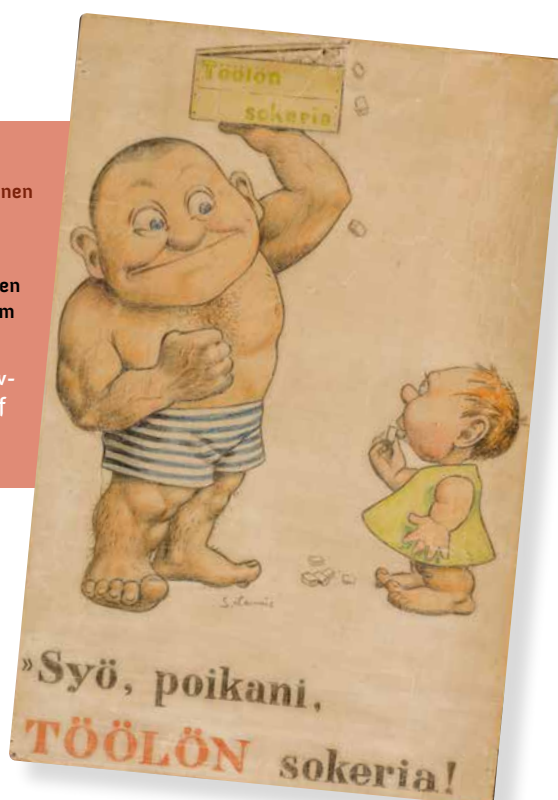
The museum was donated a German-made doll carriage from the 1910–20s.

Seppo Launiks alkuperäinen piirros Töölön sokerin mainokseksi.

Den ursprungliga teckningen av Seppo Launis blev reklam för Töölö socker.

Seppo Launis' original drawing for an advertisement of the Töölö sugar factory.

1980-luvuilta. Ahola tallensi niin Itä-Pasilan rakentamista, erilaisia kaupunkitapahtumia, biljardisalin pelaajia kuin erotiikkaliikkeen interiöörinkin.

Taidekokoelmaan saatiin lahjoituksena akvarelli Alppila-ravintolasta 1870–1880-luvuilla. Kokoelmiin ostettiin Antti Favénin Rautatientoria esittävä lyijykynä- ja guasiteos vuodelta 1910 sekä Lasse Marttisen Senaatintori-öljyvärimaalaus vuodelta 1972.

Virastojen ja yhdistysten lahjoituksia

Kokoelmien kouluesineistöä täydennettiin uudemmalla kotimaisella oppimateriaalilla. Helsinkiläinen Koulun Erityispalvelu Oy lahjoitti valmistamansa, oppimateriaaliksi tarkoitetut pelit, Lukipyörä-lautapelin sekä Vitsimemory 1–2 -pelikortit.

Voimistelu- ja urheiluseura Helsingin Kotkat lahjoitti painikilpailujen mainoskilven 1950–1960-luvuilta. Samassa yhteydessä seura järjesti ja luovutti arkistonsa Suomen Urheiluarkistoon.

Sosiaali- ja terveysviraston Kallion perheneuvola lahjoitti anatomisia Seri-nukkeja, jotka ovat olleet käytössä Kallion perheneuvolan inestitutkimuksissa 1980-luvulla.

KOKOELMANHALLINTA-JÄRJESTELMÄ, KOKOELMIEN DIGITOINTI SEKÄ AVOIN DATA

Mediaksi-kokoelmanhallintajärjestelmän käyttöä ja kehitystä jatkettiin. Painopisteinä olivat digitaalisen kuvanhallinnan sujuvoittaminen, aineistojen avaaminen julkisessa tietoverkossa ja Museo 2015 -hankkeen tuottamien luettelointiohjeiden huomioiminen.

Rajapinta Kansallisen digitaalinen kirjaston (KDK) Finna-hakupalveluun otettiin käyttöön 26.2.2014, ja samalla museo avasi oman Finna-näkymän hkm.finna.fi. Finnan kautta yleisö voi selata museon kokoelmia. Finnaan vietiin vuoden aikana 25 580 valokuvaa, 2 902 esinettä, 1 159 kulttuuriympäristökohdetta ja 125 taideteosta. Erityisen suosittuja olivat Signe Branderin valokuvat sekä ajankohtaisiin aiheisiin liittyvät kuva- ja esinekokonaisuudet.

Finnaan viedään vaihteittain kaikki museon Mediaksi-kokoelmanhallintajärjestelmään luetteloitu ja kuvin varustettu aineisto, jonka voi lain ja sopimusten puitteissa julkaista avoimessa tietoverkossa. Tietoja karsitaan tarvittaessa. Kuvailutiedot tarjo-

Helsinki Help -turistineuvojat palvelevat Helsingin keskustassa kesäisin. Kokoelmiin saatiin naispuolisen Helsinki Helpin asukokonaisuus.

Helsinki Help-turistinformatorerna erbjuder sina tjänster i Helsingfors centrum på sommaren. Man fick en kläduppsättning i dammodell för Helsinki Help-informatörer till samlingarna.

Helsinki Helper tourist guides operate in Helsinki city centre during the summer. The outfit of a female Helsinki Helper was added to the museum's collection.

Juha Jernvallin värikuvat perheestään 1950-luvulla vievät katsojan muun muassa Linnanmäelle.

Juha Jernvalls färgbilder av hans familj från 1950-talet visar bland annat Borgbacken.

The colour photographs taken by Juha Jernvall in the 1950s depict his family around Helsinki, including at the Linnanmäki amusement park.

Juha Jernvall

TALLENNUS- TYÖNJAKO

Kaupunginmuseolle valtakunnallisessa TAKO-tallennustyönjaossa määritellyt alueet ovat:

- Julkinen liikenne
- Kunta palveluntarjoajana
- Pääkaupunki elinympäristönä
- Pääkaupunki matkailukohteena

Useat lahjoitukset ja hankinnat liittyivät näihin kokonaisuuksiin.

Esinekokoelmaan liitettiin Kanneltalo-collegepaita, jota lahjoittaja oli käyttänyt lipunmyynnissä talon aueissa 1992. Helsingin matkailu- ja kongressitoimistolta saatiin Helsinki Helpien työvaatteita 2010-luvulta ja Helsingin Markkinointi Oy:ltä Helsingin vuonna 2013 isännöimän Tall Ships' Race -tapahtuman aineistoa: lippunauha, roll up -juliste ja graafista materiaalia.

Arkistokokoelma karttui muun muassa kaupunkikuvan muuttumisesta ja helsinkiläisten asumisesta kertovalla satavuotiaan töölöläistalon aineistolla, joka valottaa talon vaiheita tonttikaupasta talonkirjoihin. Kiinnostavia lahjoituksia ovat myös helsinkiläisen virkamieskodin irtaimistoluettelo vuodelta 1940 sekä Helsingin satamassa 1930–1940-luvuilla työskennelleen satamakapteenin työuraan liittyvät henkilökortit, kulkuluvat ja kirjeet.

Valokuvaaja Juho Jernvallin freelance-kuvaajana ottamat kuvat misseistä ja poliitikoista täydentyvät laajaksi ajankuvaksi otoksilla, joita hän otti perheestään ja ystävistään 1950–1960-luvuilla. Valokuvaaja Constantin Grünbergin kuvat perhepiirin elämästä Helsingissä ja lomalla muualla Suomessa valottavat esimerkiksi vaatetuksen ja tapojen muutoksia 1950–1970-luvuilla. Lauri Pietarisen kuvat Töölön yhteiskoulusta kertovat nuoren itseopiskelleen valokuvaajan otteella koulutuneista, bänditoiminnasta ja penkkareista 1970–1980-luvuilla.

Liikkuvan kuvan kokoelma laajeni kaupunginkanslian tietotekniikka- ja viestintä-osaston lahjoittamilla VHS- ja U-matic-nauhoilla, jotka sisältävät matkailumarkkinointiaineistoa sekä esimerkiksi videoita kaupungin henkilöstön työhyvinvointitempauksista. Henkilöstökeskuksen työsuojelutiimi lahjoitti valokuvia ja dioja. Lisäksi kaupunginkanslian henkilöstöosasto luovutti kuvia eri virastojen toiminnasta, esimerkiksi kaupungin toimistokoulun oppilaista.

KOKOELMIEN HOITO JA KONSERVOINTI

Alkuvuonna jatkettiin Sofiankadun konservointitilojen muuton suunnittelua. Kun neuvottelut Turvalaakson kokoelmakeskuksesta alkoivat, muutostyöt Malmin kokoelmakeskuksessa keskeytettiin. Yllättävä ja nopea päätös kaupunginmuseon ja taidemuseon yhteisestä kokoelmakeskuksesta hämmensi, mutta nykyisissä kokoelmakeskuksissa käynnistyivät välittömästi muuttoa ennakoivat työt kuten huonekalu- ja valaisinkokoelmien inventoinnit.

Kaakeliuunien inventointi ja säilytetävien uunien uudelleenpakkaus oli vuoden mittavin hanke. Huonekalu- ja valaisinkokoelmien inventointiin sisältyi myös kuntokartoitus ja säilytyspakkaus. Kokoelmamuseomestari suunnitteli kattovalaisimille ja tuoleille kuormalavat, jotka valmiiksi pakattuina säästävät huomattavasti työtä sekä muutossa että säilytyksessä.

Arkistokokoelman muuttoa edistävä inventointi ja siirto Malmin kokoelmakeskukseen jatkuivat. Arkisto-osaston hyllyille sijoitettujen 1 893 säilytysyksikön inventointi valmistui. Julistekokoelma järjestettiin valtaosin, ja sen inventointi ja luettelointi pääsivät hyvään vauhtiin. Samalla kokoelmasta tehtiin myös poistoja.

Kokoelmakeskuksissa työskenteli vuoden aikana yhdeksän konservaattoria ja kaksi konservaattoriharjoittelijaa, seitsemän kokoelmamuseomestaria sekä museoavustaja. Kokoelmakeskukset saivat lisätyövoimaksi kaksi museomäntää.

Kulttuurihistoriallisesta kokoelmasta myönnettiin muille museoille 11 lainaa. Suuritoisin lainakonservointi oli Heinolan kaupunginmuseon Barokki-näyttelyssä ollut jyhkeä kaappi. Taidekokoelmasta lainattiin muille museoille 14 teosta. Suurin laina, yhdeksän teosta ja valokuvaa, annettiin Kansallisarkiston Pro Finlandia-näyttelyyn.

Näyttelykonservointi keskittyi maaliskuussa 2015 avattavaan Musiikkia!-näyttelyyn. Tekstiilikonservaattorin upein ja vaativin työ oli vuonna 1926 Pariisista ostettu charlestonpuku, jonka paljetit oli kiinnitettävä yksitellen. Lisäksi konservaattorit ja museomestarit vastasivat Sederholmin talon Lasten kaupungin sulkemisesta työmaan ajaksi.

Kuvat: Jaana Majjala

Inventointi toi esille upeita kaakeliuuneja kuten Ruoholahden kaakeliuunitehtaan Ilveksen. Rakennuskonservaattori Petra Heinonen vastasi inventoinnista, joka oli osa opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaa Kokoelmapoistojen hyvät käytännöt -hanketta.

Inventeringen lyfte fram ståtliga kakelugnar såsom modellen "Lon" från Gräsvikens kakelfabrik. Byggnadskonservator Petra Heinonen ansvarade för inventeringen, som var en del av projektet Kokoelmapoistojen hyvät käytännöt (god praxis kring objekt som avyttrats från samlingar) som finansierades av undervisnings- och kulturministeriet.

An inventory revealed a number of impressive tiled stoves, such as this Ilves (lynx) stove made in the Ruoholahti Tile Factory. The inventory, which was part of the Kokoelmapoistojen hyvät käytännöt ("Good Deaccessioning Practices") project funded by the Ministry of Education and Culture, was overseen by Building Conservator Petra Heinonen.

Muuttoa valmistelevat työt alkoivat heti, kun päätös kaupungin-museon ja taidemuseon yhteisestä kokoelmakeskuksesta tuli. Huonekalukonservaattori Katri Kurkela kiinnittää tuolia kuormalavalle.

Arbetet med att förbereda flytten inleddes genast när beslutet om stadsmuseets och konstmuseets gemensamma samlingscenter fattats. Möbelkonservator Katri Kurkela fäster stolar på en lastpall.

Preparation for the move started immediately after the decision on the City Museum's and Art Museum's shared collection centre was made. Pictured here is Furniture Conservator Katri Kurkela fastening a chair to a pallet.

KUVALAITOS JA DIGITOINTI

Kuvalaitos tuotti neljän kuvankäsittelijän ja kahden valokuvaajan voimin digitaalisia kuvatiedostoja ja kuvatulosteita kokoelmatietokantoihin, arkistoihin, julkaisuihin, näyttelyihin, tiedotukseen, markkinointiin ja kuva-arkiston asiakkaille.

Kuvalaitoksen päätehtäviä ovat digitoinnin kehittäminen sekä digitointimenetelmien ja kuvatulosteiden tuotannon hyvät käytännöt. Kuvalaitos myös parantaa Mediaksi-kokoelmanhallintajärjestelmän kuvatiedostojen tasoa tuottamalla pieniresoluutioisten kuvien tilalle korkearesoluutiokuvia ja liittämällä niihin digitaalisia negatiiveja. Pitkäjänteinen työmenetelmien kehittäminen tuo kuvalaitokselle usein museo-, arkisto, ja valo-

kuvasalan ammattilaisia kuulemaan ja opiskelemaan digitointia.

Kuvalaitoksella käsiteltiin sekä kuvakokoelmiin uusina liitettyjä valokuvia ja arkistoaineistoja että aiemmin liitettyjä kokonaisuuksia. Valokuvaajat kuvasivat esineitä, taideteoksia ja suurikokoisia valokuvia. Lisäksi he tekivät dokumenttikuvauksia, jotka liittyivät näyttely- ja tutkimusprojekteihin sekä kulttuuriympäristön inventointeihin. Kuvaajat tallensivat myös kaupungin ilmiöitä ja museon omaa toimintaa. Valokuvaajien ja kulttuuriympäristöyksikön yhteistyönä syntyi laaja aineisto liikekeskustasta. Myös 1950-luvulla valmistunut Lauttasaaren vesitorni kuvattiin. Omien kuvaajien tuotantoa liitettiin kokoelmiin noin 2 175 tallennetta.

Museo dokumentoi Flow-festivaalia Suvilahdessa.

Museet dokumenterade Flow-festivalen i Södervik.

The museum documented the Flow festival in Suvilahti.

Kuvakokoelmien digitointia ohjaa vuosittain laadittu digitointiohjelma, jonka mukaan kuvalaitos digitoi kertomuskaudella arkistokokoelman konserttiohjelmia 1800-luvun lopulta 1940-luvulle sekä 1800-luvun puolivälin teatteriohjelmia. Suurempiin töihin kuuluivat lisäksi lahjoittajien digitointia varten lainaamat kuvaerät. Kuvalaitos tuotti myös muun muassa Menneen talven lumia -näyttelyn ja Kanneltalon

Hulluna Kannelmäkeen -näyttelyn tulosteet.

Kuvankäsittelijät digitoivat vuoden mittaan 7 600 kuvaa (2013: 8 668). Valokuvaajat kuvasivat tietokantoja varten 831 kokoelmatalennetta. Kuva- ja tekstitulosteita tehtiin näyttelyihin ja markkinointiin sekä asiakkaille 425 (2013: 1 107). Korkearesoluutiokuvia ja digitaalisia negatiiveja liitettiin Mediaksi-kokoelmahallintajärjestelmään 1 802.

KIRJASTO

Helsingin kaupunginmuseon kirjaston kokoelmat käsittävät lähinnä museoammatillista tutkimuskirjallisuutta sekä museoesineiksi luokiteltuja kirjoja. Kirjasto palvelee kirja- ja lehtikokoelmien sekä tietokantojensa avulla museon työntekijöitä. Museon ulkopuolelle aineistoa ei lainata, mutta kirjasto antaa kaupungin historiaa koskevaa tietopalvelua.

Näyttelytoiminta

MUSEOT JA NÄYTTELYT

Sofiankatu 4

- Hulluna Helsinkiin 12.6.2013–
- Art nouveaun luonto 5.10.2013–16.2.2014
- Menneen talven lumia 1.4.–14.9.2014
- Kuvapareja 5.10.2014–6.1.2015

Hakasalmen huvila

- Rasvaletti 15.11.2013–30.11.2014

Sederholmin talo

- Lasten kaupunki 21.11.2012–
- suljettiin 31.3.2014 Uuden kaupunginmuseon työmaan ajaksi

Ruiskumestarin talo

- Pikkuporvariskoti 1860-luvun Helsingissä
- kiinni kosteusvaurioiden vuoksi kevästä 2013

Raitioliikennemuseo

- Vuosisadan ratikkamatka

Työväenasuntomuseo

- Työläiskoteja 1910-luvulta 1980-luvulle

Menneen talven lumia

1.4.–14.9.2014

Lyhtysalissa tutustuttiin Helsingin talven iloihin ja haasteisiin museon valokuvista kootussa kesänäyttelyssä, jossa saattoi myös kuvata itsensä talvimaaisemissa ja kokeilla pilkkimistä.

Kuvapareja

Amatörfotografklubben 125 vuotta
5.10.2014–6.1.2015

Pohjoismaiden vanhimman toimivan valokuvauskerhon, Amatörfotografklubben i Helsingfors rf:n, 125-vuotisjuhlan kunniaksi vanhat ja uudet valokuvat ja amatöörikuvaajien sukupolvet 1890-luvulta nykyaikaan kohtasivat Lyhtysalissa.

Rasvaletti

Valokuvia 1950-luvun Helsingistä
13.11.2013–30.11.2014

Hakasalmen huvilan Rasvaletti-näyttely ylsi kaupunginmuseon ennätykseen vetämällä vuodessa 107 521 kävijää. Näytte-

ly vei 1950-luvun Helsinkiin, jossa sodan varjot väistyvät uuden ajan optimismiin tieltä. Noin 300 valokuvan joukossa oli ensi kertaa esillä museon kokoelmien 50-luvun värikuvia ja amatöörikaitafilmejä. Yksi huone omistettiin kaupunkilaisten kotialbumikuville. Rasvaletti tarjosi kiehtovan yhdistelmän tuttua ja vierasta herättäen muistoja ja kysymyksiäkin. Näyttelyn yhteydessä toiminut 50-luvun kampaamo houkutteli kaikenikäisiä naisia ja myös lukuisia miehiä. Monipuolinen oheishjelma tarjosi muun muassa 50-luvun hipat, slangiopastuksia sekä muoti- ja designtaphtumat.

NÄYTTELYT MUUALLA

Hulluna Kannelmäkeen

27.8.–4.10.2014

Museo alkoi keväällä 2014 kerätä kaupunkilaisten tarinoita tulevaan Helsinki-näyttelyyn. Ensimmäisinä ääneen pääsivät kannelmäkeläiset Juttujurtassa Lasten Unelma -tapahtuman yhteydessä. Tapah-

tuman järjesti Kannelmäki-liike, ja Juttujurtan museo toteutti Kanneltalon ja nuorisosiainkeskuksen kanssa. Kahdeksan videoitua tarinaa ja museon valokuvia oli alkusyksystä esillä Kanneltalossa.

Arooska – somalihäät

16.10.–13.11.2014

Monikulttuurista toimintaa kokeiltiin yhteistyöhankeessa, jossa Helinä Rautavaaran museo toi kulttuurikeskus Stoaan Espoon somalien kanssa tuotetun näyttelyn. Kaupunginmuseo osallistui näyttelyn toteutukseen ja työpajaohjelmaan sekä järjesti kulttuuriryön ammattilaisille suunnatun Kulttuurilla osallisuutta -työpajan.

NÄYTTELYKÄVIJÄT

Kaupunginmuseossa kävi vuoden 2014 aikana 202 615 ihmistä. Kävijöitä oli keskimäärin 24,66 aukiolotuntia kohti (2013: 21,63). Ahkerimmin käytiin Hakasalmen huvilassa, jonka Rasvaletti-näyttely veti runsaasti väkeä loppuun asti.

Kävijämäärät museoittain

	2010	2011	2012	2013	2014
Sofiankatu 4	43 967	37 222	47 810	44 088	55 108
Hakasalmen huvila	57 462	38 231	26 633	41 758	87 845
Sederholmin talo	34 413	33 753	35 462	70 589	23 960
Koulumuseo	4 528				
Voimalamuseo	5 287				
Työväenasuntomuseo	3 673	4 504	4 735	5 120	5 780
Ruiskumestarin talo	4 529	5 287	4 526	292	0
Tuomarinkylän museot	18 781	8 349	9 408	11 825	
Ratikkamuseo	32 194	36 489	29 070	28 355	29 922
YHTEENSÄ	204 834	163 835	156 644	202 027	202 615

	2012	2013	2014
Museon verkkosivut			
käyntejä	149 487	190 952	230 750

Yleisöpalvelut

MUSEOIDEN AUKIOLOAJAT

Helsingin kaupunginmuseo, Sofiankatu 4, oli auki arkisin klo 9–17, torstaisin klo 9–19 ja viikonloppuisin klo 11–17. Hakasalmen huvila oli 2.1.–30.11. auki tiistaista sunnuntaihin klo 11–17 ja torstaisin klo 11–19. Sederholmin talo oli auki tiistaista perjantaihin klo 9–17 ja viikonloppuisin klo 11–17 huhtikuun loppuun asti. Ryhmiä museo palveli toukokuun loppuun. Ratikkamuseo oli auki päivittäin klo 11–17. Työväenasuntomuseo oli auki 10.5.–27.10. keskiviikosta sunnuntaihin klo 11–17. Ruiskumestarin talo oli sisäilmaongelmien takia kiinni.

Museon sitova toiminnallinen tavoite oli 8 450 aukiolotuntia. Niitä kertyi 2014 vain 8 216, koska Ruiskumestarin taloa ei toiveista huolimatta voitu avata marras- ja joulukuuksi. Myös Ratikkamuseo oli aiempaa enemmän kiinni Kulttuuritehdas Korjaamon tilaisuuksien vuoksi.

MUSEO OPPIMISYMPÄRISTÖNÄ

Kaupunginmuseon opetuspalvelut on tarkoitettu kaikenikäisille: päiväkodeille, kouluille ja oppilaitoksille sekä järjestöille ja yhdistyksille. Lisäksi museopedagogia tukee Helsinkiin muuttaneiden kotoutumista. Myös ikääntyvien hyvinvoinnin edistäminen kuuluu toimintaan.

Opetustiimissä on viisi museolehtoria ja kaksi työpajaohjaajaa. Opetuspalvelut koostuvat näyttelyopastuksista, luennoista, esitelmistä, tietopalvelusta, kursseista, kerhoista ja työpajoista. Lisäksi lehtorit osallistuvat museon julkaisu-toimintaan sekä Uuden kaupunginmuseon ja näyttelyiden suunnittelu- ja ohjelmatyöryhmiin.

Kertomusvuonna opastettuja ryhmäkävijöitä oli 12 003 (2013: 13 861). Vähennys johtuu Lasten kaupungin sulkemisesta toukokuussa. Asiakkaiden tyytyväisyys opetuspalveluihin oli asteikolla 1–5 erinomainen 4,73 (n = 97).

Teemaopastukset lapsille ja nuorille 2014

- Matka 1700-luvulle, Lapsuus Helsingissä ja Vanhan ajan oppitunti, Lasten kaupunki
- Muotoja luonnosta alakouluille, Art nouveau:n luonto -näyttely

- Menneisyyden jäljillä – arkeologian työpajat peruskoulun 4.–6. luokille
- Tukka tötteröllä – selviydytkö 1950-luvusta? päiväkodeille ja yläkoululaisille, Rasvaletti-näyttely
- Vallan ytimessä -kävelykierrokset Senaatintorin ympäristössä yläkouluille, lukioille ja toisen asteen oppilaitoksille
- Jouluruhteilla -tapahtuma päiväkodeille ja alakouluille, Ratikkamuseo

Muuta ohjelmaa, teemaopastuksia ja työpajoja 2014

- Kun isovanhemmat olivat pieniä, Rasvaletti-näyttely
- Pitkäsillan takana, Työväenasuntomuseo
- Koti Kirstinkujalla, Työväenasuntomuseo
- Pihojen lapset, Rasvaletti-näyttely
- Yleisöopastukset eri näyttelyissä

Ruotsinkieliset

teemaopastukset 2014

- Arkeologiska verkstäder, Sederholmska huset
- Barnaliv i gamla Helsingfors, Sederholmska huset
- Brylcreem, Villa Hagasund
- Galen i Helsingfors, Helsingfors stadsmuseum
- Gammaldags lektion, Sederholmska huset
- Guidad rundtur i stadskärnan
- Julen på räls, Spåramuseet
- Knuttar och spåttor – en lekfull orientering, Villa Hagasund
- Livet på Kristinegränden, Arbetarbostadsmuseet
- Norr om Långa bron, Arbetarbostadsmuseet
- Resa till 1700-talet, Sederholmska huset
- Vårn gård, Villa Hagasund

Sederholmin talossa pidettiin helmikuussa hilpeä bingoilta 1970-luvun tyyliin.

I Sederholmska huset ordnades en bingo-kväll i 1970-tals stil i februari.

The Sederholm House hosted a cheerful 1970s-style bingo night in February.

Lauri Lähteenkorva

Ohjelmaa aikuisille ja perheille 2014

- Askarrellaan! Heijastimia, Lasten kaupunki 15.1.
- Nukketeatteri Sytkyt: Tammen tarinoita – miten maailma syntyi, Lasten kaupunki 19.1.
- Tipattoman tammikuun illanvietto, Sofiankatu 24.1.
- 1950-luvun muuttuva kaupunki-maisema -opastus, Rasvaletti-näyttely 2.2.
- Askarrellaan! Ystävänpäivän puu ja kortteja, Lasten kaupunki 12.2.
- Bingoilta 1970-luvun tyyliin, Sederholmin talo 14.2.
- Koululauluilta, Sederholmin talo 20.3.
- 1950-luvun arkea -opastus, Rasvaletti-näyttely 16.2.
- Nukketeatteri Sytkyt: Värejä, ääniä – vauvateatteri, Lasten kaupunki 2.3.
- Askarrellaan! Paperinukkeja, Lasten kaupunki 12.3.
- 1950-luvun muotikatsaus -opastukset huhtikuussa ja syyskuussa, Rasvaletti-näyttely
- 1950-luvun muotitapahtuma, Rasvaletti-näyttely 6.4.
- Puutarhajuhla, Työväenasuntomuseo 6.6.
- Fiftaripiknik, Rasvaletti-näyttely 12.6.
- Pilkkikilpailu, Menneen talven lumia-näyttely, Sofiankatu 4 12.6.
- Käsityökeskiviikko, Työväenasuntomuseo 20.8., 17.9. ja 15.10.
- Taiteiden yö, Hakasalmen huvila, Sofiankatu 4 ja Työväenasuntomuseo 21.8.
- 1950-luvun design-tapahtuma, Rasvaletti-näyttely 13.9.
- Paperinukketyöpaja, Rasvaletti-näyttely 12.10.
- 1950-luvun hipat, Rasvaletti-näyttely 23.10.
- Albumit auki -tapahtuma, Rasvaletti-näyttely 8.11.
- Lennokkityöpaja, Rasvaletti-näyttely 16.11.
- Adventin avaus, Sofiankatu 4 30.11.
- Muistojen paikat -kuvamuistelut kuva-arkistossa, aiheina yleiset saunat, Hakaniemi, Linnanmäki, snagarit ja Keskuspuisto
- Slangiopastukset, Rasvaletti-näyttely

TOIMINTAA MUSEON ULKOPUOLELLA

Muistojen matkalaukut ovat museon työpajaohjaajien kehittämä työkalu ikäihmisten viriketoimintaan. Eri aiheille omistetut seitsemän laukku kiersivät vuoden aikana yhteensä noin 40 paikassa, etupäässä palvelutaloissa ja vanhustenkeskuksissa. Matkalaukut saivat uusia yleisöjä Arooska-projektissa rakennetun, somalialaisista ja suomalaisista esineistä koostuneen laukun myötä. Laukkuun tutustui eri-ikäisiä, eri kulttuuritaustoista tulevia ihmisiä kulttuurikeskus Stoassa ja Tapulikaupungin kirjastossa.

Matkalaukkujen lainaan sisältyy haultaessa työpajaohjaajan vierailu. Työpajaohjaajan vetämiä muistiaisia oli kertomusvuonna 24. Osa laukuista oli mukana erilaisissa tapahtumissa, esimerkiksi Pilke-ryhmien ja Alzheimer-yhdistyksen päivätoimintaryhmien työpajataapaamisissa. Muistelijoita matkalaukkujen äärelä oli kuluneena vuonna noin 2 500.

Yhteistyötapahtumia museon ulkopuolella

- Kauppakeskus Kaaren perhepäivä, Kannelmäki 1.3.
- ”När Bergbom köpte en lokomobil – herrgårdsliv i förvandling” -aikamatkat, Herttoniemen kartano 12.–15.5.
- Elävät esineet -projekti yhteistyössä Annantalon ja Varhaiskasvatustaloston kanssa neljässä päiväkodissa
- Tarinoiden puisto -työpajat, Virka Galleria 11.11. ja 16.12.
- Kultainen nuoruus -tapahtuma, Roihuvuoren palvelukeskus 21.11.
- Arkeologian yö, Heureka 4.12.
- Herttoniemen kartanon joulupolku 8.12.
- Korjaamon joulumarkkinat 13.12.

ELOKUVAT

Museo esitti päivittäin Kino Engelin salissa 2 Helsingin historiaan liittyviä elokuvia ja dokumentteja. Yksittäisten kävijöiden lisäksi monet päiväkodit, koululuokat, opiskelijaryhmät ja maahanmuuttajat tutustuivat Helsingin historiaan elokuvien avulla. Elokuviina kävi vuoden aikana 4 956 (2013: 5 914) katsojaa.

Suurin osa elokuvista on peräisin Yleisradion TV-arkiston ja Kansallisen audiovisuaalisen arkiston kokoelmista. Mu-

seolla oli vuoden 2014 lopussa esitettävänä yli sata filmiä. Kesä-, heinä- ja elokuussa esitettiin iltpäivisin englanninkielisiä filmejä turistien iloksi.

MUSEOKAUPPA JA TILAVUOKRAUS

Museokauppa on vakiinnuttanut asemansa Helsinki-aiheisen kirjallisuuden ja lahjatavaroiden myyntipisteinä. Museon julkaisujen lisäksi tarjolla on muun muassa kaupunginosayhdistysten ja kaupungin virastojen julkaisuja. Kaupunginmuseon julkaisuja ja muita tuotteita myydään myös museon muissa toimipisteissä. Museokaupan asiakasmäärä oli kertomusvuonna 53 818 (2013: 50 079).

Museokaupan myynti oli noin 119 000 € (2013: 82 000 €) ja kaikkien museon toimipisteiden yhteenlaskettu myynti 189 000 € (2013: 158 000 €). Lisäksi jälleenmyyjät ostivat museon tuottamia julkaisuja ja kalentereja noin 26 000 eurolla.

Museo otti vuoden 2014 alusta hoitoonsa Palmian kokous- ja juhlapalveluilla aiemmin olleen tilojen vuokraamisen yksityistilaisuuksiin museoiden aukioloaikojen ulkopuolella. Hakasalmen huvilassa ja Sofiankadulla järjestettiin vuoden aikana yhteensä 22 yksityistilaisuutta (2013: 1), joista museolle kertyi tuloja noin 16 000 €.

KUVAPALVELUT

Kuva-arkisto palveli asiakkaita maanantaisin ja torstaisin klo 10–15. Aukiolotunteja oli 435. Lisäksi puhelimitse ja sähköpostitse palveltiin asiakkaita. Kuvia toimitettiin vuoden aikana 2 373. Käyttöoikeusmaksuja perittiin 185 kuvasta.

Finna-hakupalvelun avaaminen toi kuva-arkistoon uusia asiakkaita. Rasvaletti-näyttelyn ansiosta 1950-luvun kuvien kysyntä oli tasaista. Hakasalmen huvilassa kokeiltiin kuvavedosten myyntiä näyttelyn asiakaspalvelun yhteydessä. Näyttelyn kuvat tulostettiin asiakkaille odottaessa. Vähän yli kuukaudessa myytiin 320 kuvatulostetta. Lisäksi näyttelyn päätyttyä myytiin 186 esillä ollutta pohjustettua vedosta.

Sateisen Helsinki-päivän 50-vuotispiknikin antimista nautittiin Hakasalmen huvilan lattioilla.

Femtiotalspicknicken under den regniga Helsingforsdagen avnjöts på golvet i Villa Hagasund.

The 50s picnic held on Helsinki Day was moved indoors to Hakasalmi Villa due to rain.

Jaana Majjala

Tilavuokraus vilkastui merkittävästi, ja yleisö löysi museon persoonallisena juhlapaikkana.

Lokalerna hyrdes allt flitigare, och allmänheten började använda museet som en personlig festplats.

Facility renting increased considerably, and the public embraced the museum as a unique banquet venue.

Marja Väänänen

Julkaisutoiminta

Susanna Vuorisen herkät piirrokset antoivat museon joulukalenterille uuden, nostalgisen ilmeen.

Susanna Vuorinens känslosamma teckningar gav museets julkalender ett nytt, nostalgiskt uttryck.

The delicate drawings of Susanna Vuorinen provided the museum's Advent calendar with a new, nostalgic look.

Viaporin maarintama Retkiopas ensimmäisen maailman- sodan linnoitteille

Pääkaupunkiseudun kaupunginmuseoiden yhteishanke, John Lagerstedtin kirjoittama ensimmäisen maailmansodan syttymisen merkivuoteen liittyvä opas-kirja julkaistiin syksyllä 2014. Teos esittelee parikymmentä linnoituskohdetta Helsingistä, Espoosta ja Vantaalta.

Kun Helsinkiin rakennettiin City Keskustan vuosina 1945–1990 valmistuneet liikerakennukset

Aura Kivilaakson toimittama Helsingin keskustan liikerakennusten inventointi julkaistiin loppuvuodesta 2014. Kirja on useamman vuoden kestäneen Helsinki City -projektin tulos.

Helsingin rakennuskulttuuri Puotilan rakennusinventointi

Malla Meriniemen rakennusinventointi julkaistiin museon verkkosivuilla pdf-muodossa.

Musiikkia! Harrastajia ja musiikinystäviä Helsingissä

Laaja asiantuntijajoukko osallistui maaliskuussa 2015 Hakasalmen huvilassa avattavaan Musiikkia!-näyttelyyn liittyvän ar-

tikkelikokoelman kirjoittamiseen. Kirjassa saavat pääroolin musiikin historian marginaaliin jääneet helsinkiläiset musiikinystävät, kuuntelijat ja harrastajat.

Helsinki ennen Helsinkiä

Vuonna 2007 julkaistu arkeologinen sarjakuva-albumi *Helsinki Helsingin alla* sai jatko-osan, joka on omistettu Vanhankaupungin historialle ja arkeologisille tutkimuksille. Tutkija Jaana Mellanen tiivisti laajan aineiston eloisiksi sarjakuviksi ja havainnollisiksi tietosivuuksi.

Joulukalenteri

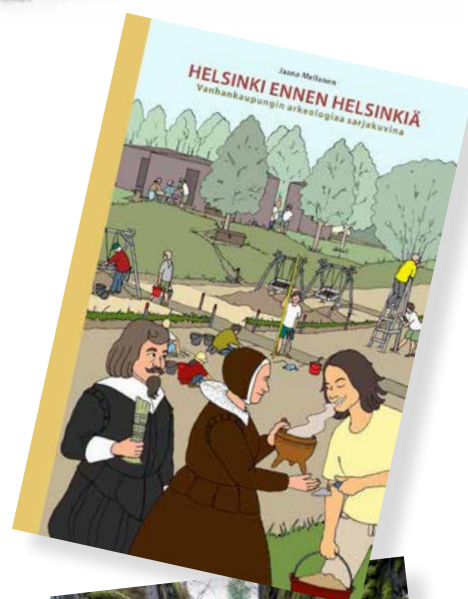
Museon suosittujen historiallisten joulukalenterien sarja jatkui. Uusin kalenteri kertoo eloisasti sanoin ja kuvin lasten askareista joulun alla vuonna 1930 Helsingin työläiskaupunginosassa. Näyttämönä on Työväenasuntomuseon kortteli.

Seinäkalenteri 2015

Vuoden 2015 seinäkalenteri esittelee vuodenaikojen vaihtelua pohjoisessa pääkaupungissa herkullisin valokuvin, pilke silmäkulmassa.

Sofia-lehti

Museon asiakaslehti Sofia ilmestyi kaksi kertaa. Uusien näyttelyiden lisäksi lehdestä esiteltiin museotyön moninaisuutta.

Kulttuuriympäristön vaaliminen ja rakennussuojelu

Rakennussuojelun ja kulttuuriympäristön asiantuntijapalvelut ovat kulttuuriympäristöyksikön keskeisiä toimintoja Helsingissä ja maakuntamuseon toimialueella. Rakennussuojelutyötä tehdään yhteistyössä muiden asiantuntijaorganisaatioiden kanssa. Korjaushankkeet ja asemakaavojen valmisteluun osallistuminen ovat yksikön perustyötä, jossa museon rakennustutkijat, arkkitehti ja rakennuskonservaattori sekä arkeologit ovat mukana määrittämässä suojelutavoitteita ja valvomassa tavoitteiden toteutumista. Asiantuntijatoiminnan osana yksikkö antaa puhelin- ja verkkoasiakkaille kulttuuriympäristöä, rakennuksia ja historiaa koskevaa tietopalvelua sekä korjausneuvontaa ja välittää alan taitajien yhteystietoja.

Museoviraston kanssa solmitun yhteistyösopimuksen perusteella kaupunginmuseo antaa maankäytön suunnitteluun liittyvät viranomaislausunnot rakennetun kulttuuriympäristön lisäksi Helsingissä myös muinaisjäännösten osalta.

Museo osallistuu sellaiseen maankäytön suunnitteluun, johon liittyy kulttuurihistoriallisia arvoja. Kulttuuriympäristöyksikössä laadittiin kaikkiaan 475 kulttuuriympäristöön ja rakennussuojeluun tai korjausrakentamiseen liittyvää lausuntoa ja muistiot. Tästä muistioita, kannanottoja ja selvityksiä oli 341. Asiantuntijalausuntoja oli 141:

- 48 lausuntoa kaavoituksesta ja siihen liittyvistä
- 12 lausuntoa asemakaavaehdotuksista tai rakennusperintöön liittyvistä muista asioista johtokunnan kautta
- 25 lausuntoa kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden ympäristöjen ja rakennusten muutos- tai purkuluvista sekä poikkeamishakemuksista
- 56 lausuntoa maakuntamuseon toiminta-alueelta kunnille ja Uudenmaan ELY-keskukselle, niistä 41 kaavoitukseen, 15 rakennus- tai purkulupiin sekä poikkeamislupiin liittyviä

Kulttuuriympäristöyksikön tavoitteena on ollut usean vuoden ajan mukanaolo hankkeissa jo varhaisessa vaiheessa ennakoivasti, ennen varsinaisen kaavoitusprosessin alkua määrittämässä suojelutavoitteita tai ottamassa kantaa korjaus- ja muutoshankkeissa.

Rakennusperinnön hoitoon liittyviä entistämistäavustushakemuksia tuli Uudenmaan ELY-keskuksesta lausunnonle 19 ja Museovirastosta 36. Helsingin kaupunginmuseo – Keski-Uudenmaan maakuntamuseo toimi valvojana kaikissa avustusta saaneissa kohteissa.

HELSINKI: MAANKÄYTÖN SUUNNITTELU

Museo antoi lausuntoja kaupunkisuunnitteluvirastolle useista tärkeistä maankäyttöä koskevista suunnitelmista kaavahankkeiden eri vaiheissa. Lisäksi se laati rakennusten ja alueiden suojelutavoitteita ja antoi asiantuntija-apua niin rakennetun kulttuuriympäristön kuin arkeologian alueella.

Helsingin uuden Yleiskaava 2050:n valmistelu jatkui kaupunkisuunnitteluvirastossa. Kaupunginmuseo osallistui asiantuntijana muun muassa yleiskaavaan liittyvän, Museoviraston tekemän ensimmäisen maailmansodan linnoitusvyöhykkeen inventointiselvityksen ohjaustyöryhmään.

Kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta erityisen merkittäviä kaavahankkeita vuoden aikana oli Länsi-Herttoniemen täydennysrakentamiseen tähtäävä kaavamuuos. Museo reagoi siihen tiukasti alueen kulttuuriympäristön arvoja korostaen ja todeten, että ainoas-

Mikko Lindqvist

Arkkitehti Aarno Ruusuvuoren suunnittelema Roihuvuoren ala-aste heijastaa koulujärjestelmän muuttumista 1960-luvulla.

Lägstadieskolan Roihuvuoren ala-aste, som planerats av arkitekten Aarno Ruusuvuori, speglar förändringen i skoltänkandet på 1960-talet.

Roihuvuori Primary School, designed by Architect Aarno Ruusuvuori, reflects the change in education values in the 1960s.

Eerikinkatu 4:n pihalla sijaitseva 1870-luvun puutalo on muisto vaatimattomasta asumisesta.

Trähuset från 1870-talet som ligger på gården vid Eriksgatan 4 påminner oss om det anspråkslösa boendet.

The 1870s wooden house located in front of Eerikinkatu 4 is a reminder of humble living.

Mikko Lindqvist

Helsingin keskusta vuosina 1945–1990 rakennettujen liikerakennusten inventointi valmistui ja tulokset koottiin kirjaksi. Kohteisiin lukeutui muun muassa Kampin Autotalo vuodelta 1958.

Inventeringen av de affärsbyggnader som byggdes i Helsingfors centrum under åren 1945–1990 färdigställdes och resultaten sammanställdes i en bok. Objekten omfattar bland annat Bilhuset i Kampen från 1958.

The inventory of office buildings built in the Helsinki City centre between 1945 and 1990 was completed and the results were compiled into a book. The sites include the Autotalo built in 1958.

Sakari Kiuru

taan erittäin harkittu ja räätälöity täydennysrakentaminen on alueella mahdollista.

Merkittäviä suojelukaavoja, joista museo ja sen johtokunta antoivat lausunnon, olivat muun muassa Meilahden sairaala-alueen ja Kaupunginteatterin sekä Kruununhaan arvokkaita porrashuoneita koskevat asemakaavan muutosehdotukset. Museo lausui Meilahden huvila-alueen asemakaavaluonnoksesta, johon liittyi myös kaavoitustyön yhteydessä pohditut suojelutavoitteet, sekä Eläintarhan alueen maankäytön periaatteista.

Koskelan sairaalan ja pesuloiden alueen kaavoitus käynnistyi. Museo kommentoi erilaisia suunnitteluvaihtoehtoja ja osallistui ympäristöhistoriallisen selvityksen ohjaukseen. Museon johtokunta antoi lausunnon Koskelan varikkoalueen toteutuskilpailun järjestämisestä. Katajanokan länsiosan korttelissa 147 jatkui kahden Kirkkohallituksen tiloina palvelleen rakennuksen muutossuunnittelu poikkeamismenettelyn kautta ja myös kokonaisuutta koskeva asemakaavan muutos työ käynnistyi. Veräjämäen huvila-alueen säilyneen rakennuskannan säilyttämiseen tähtäävä kaavamuutostyö aloitettiin. Museo otti kantaa kaavamuutoshankkeisiin myös esimerkiksi Vartiokylässä, Puistolassa, Käpylässä, Munkkivuoressa ja Lauttasaaressa. Kaikissa on tavoitteena asuntorakentamisen mahdollistaminen kaupunkirakennetta täydentämällä.

Museo osallistui Vartiosaaren ranta-alueen kehittämissuunnitelman ohjausryhmään. Lähtökohtana on vaalia huvilakulttuurin ympäristöjä ja lisätä rantavyöhykkeelle sen luonteeseen sopivia toimintoja kulttuurihistoriallisia ja maisemallisia arvoja kunnioittaen.

Huopalahden asema myytiin yksityiselle. Museo neuvotteli asema-alueen ja rakennusten suojelutavoitteiden muutoksista useaan kertaan ja lausui asemakaavan muutosluonnoksesta.

Asemakaavamuutosten lisäksi museo lausui useista käyttötarkoituksen muutoksen ja suojeltujen rakennusten purkamisen mahdollistavista poikkeamishakemuksista.

HELSINKI: KORJAUSRAKENTAMINEN JA KUNNOSTUS

Kulttuuriympäristöyksikön asiantuntijat ovat osallistuneet lukuisiin kaupungin kiinteistöjen ja yksityisten rakennusten

peruskorjauksen suunnitteluun ja valoneet suojelutavoitteiden toteutumista sekä antaneet asiantuntija-apua kaupungin eri organisaatioille, yksityisille kiinteistönomistajille ja taloyhtiöille.

Kruununhaassa sijaitsevien, Torikortteleihin kuuluvien rakennusten hankkeet muun muassa Burtzin ja Helleniuksen taloissa sekä Leijona-korttelin pihoihin liittyvät muutokset ovat työllistäneet kulttuuriympäristöyksikköä.

Arkkitietien Viljo Revell, Niilo Kokko ja Heimo Riihimäki suunnitteleman, vuonna 1935 valmistuneen Lasipalatsin suojelutavoitteiden tarkistaminen tuli ajankohtaiseksi rakennuksen siirtyessä osin Amos Andersonin taidemuseon käyttöön. Tämä merkitsee kohteessa uutta muutosvaihetta edellisen, 2000-luvun alussa valmistuneen restauroinnin jälkeen. Uudistetut suojelutavoitteet ohjaavat suunnittelua ja vireillä olevaa asemakaavan muutosta.

Helsingin koulujen peruskorjaushankkeisiin liittyy vaativia sisäilma- ja modernisointitavoitteita. Arkkitehti Arno Ruusuvuoren suunnitteleman Roihuvuoren ala-asteen perusparannuksen pohjaksi valmistui konsulttityönä laadukas rakennushistoriaselvitys, joka kuvaa modernismin ja peruskoulumallin hioutumista suunnittelun yhteydessä 1960-luvulla. Toisen merkittävän koulun, Viljo Revellin ja Osmo Siparin vuonna 1953 suunnitteleman Meilahden ala-asteen peruskorjaus saatettiin loppuun. Lisäksi museo oli mukana jugendtyylisen Kronohagens lägstadieskolanin (1905) peruskorjauksessa.

Alvar Aallon suunnitteleman Sähkötalon (1973) peruskorjaus on edennyt vaiheittain. Helsingin Energian, Alvar Aalto -säätiön ja kaupungin museon yhteistyöllä rakennuksen arvokkaat piirteet on huomioitu. Selim A. Lindqvistin sähköasema (1909) ja Gunnar Taucherin virastotalo (1931) Pienellä Roobertinkadulla käyvät läpi muutosta hotelliksi. Vaatimattoman asumisen merkkejä on Eerikinkatu 4:n pihan puinen asuinrakennus 1870-luvulta, jonka säilyttämisen edellytyksiä tarkasteltiin kiinteistön kehittämisen yhteydessä.

Kauppatorin tuntumassa sijaitsevan Vanhan kauppahallin pitkään jatkunut peruskorjaus valmistui alkukesästä. Korjauksessa painotettiin erityisesti hallin mahdollisimman alkuperäisen ilmeen

säilymistä, mikä oli haasteellista muun muassa talotekniikan osalta.

Museo oli mukana myös seuraavissa: Helsinginkatu 24:n julkisivujen peruskorjaus, Tuomarinkylän kartanon päärakennuksen vesikaton uusiminen, Folkhälsanin kiinteistöjen julkisivujen peruskorjaus Topeliuksenkadulla, Ludviginkatu 3:n julkisivujen ja porrashuoneiden peruskorjaus, Lönnrotinkatu 3:n palautus edustavaksi asuintaloksi sekä Seurasaaren entisen höyrylaivaliikenteen matkustajapaviljongin seinämaalausten konservointi.

Tukkutorin alueella kaupungin entisen teurastuslaitoksen pannuhuonarakennusta ryhdyttiin muuttamaan tislamo- ja ravintolakäyttöön, ja museo kommentoi suunnitelmia eri vaiheissa.

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten käyttötarkoituksen muutoksia oli esillä useita asemakaavamuutosten, poikkeamislupien ja korjausrakentamisen myötä. Ydinkeskustassa toimistokäytössä olleita vanhoja asuintaloja palautetaan asumiseen ja toimistotaloja muutetaan hotelleiksi. Omistajan ja käyttötarkoituksen muuttuessa suojeluarvojen turvaaminen on ensiarvoista kaupungin rakennusperinnön säilyttämiseksi.

MAAKUNTA

Keski-Uudenmaan maakuntamuseona kaupungin museo on antanut lausuntoja Tuusulan, Järvenpään, Hyvinkään, Nurmijärven, Keravan ja Kauniaisten kunnille.

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavatyö käynnistyi. Sen yhteydessä määritellään maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt yhdenmukaisin perustein koko Uudenmaan alueelle. Kaavatyön tavoitteena on, että kulttuuriympäristöt tunnetaan ja ne ymmärretään alueiden suunnittelun voimavarana, kilpailutekijänä ja uuden toiminnan mahdollisuutena.

Tuusulan yleiskaavasta ja Järvenpään keskustan osayleiskaavoista annettiin lausunnot. Kellokosken keskustan asemakaava eteni luonnosvaiheeseen. Asemakaavassa suojellaan valtakunnallisesti merkittävä Kellokosken sairaala-alueen kulttuuriympäristö.

Maakuntamuseo antoi lausuntoja Keravan alueelle suunnitelluista asemakaavamuutoksista. Rappiutilassa olleen Keravan Tehtaanmäen vielä säilyneen rakennuskannan korjaus käynnistyi, ja maakuntamuseo oli mukana myös alueen

kulttuurihistoriallisia arvoja vaalivan asemakaavamuutostyön ohjauksessa.

Nurmijärvellä sijaitsevan Kiljavan sairaala-alueen kehittämisestä museo neuvotteli sairaalan, Nurmijärven kunnan ja Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa.

TYÖRYHMÄT JA YHTEISTYÖ

Vuodesta 2013 museo on ollut jäsenenä rakennusvalvontaviraston kaupunkikuvaneuvottelukunnassa, joka käsittelee viikoittain korjaus- ja uudisrakentamisen rakennuslupia ja muun muassa ullakko-asuntohankkeita. Mukanaolo keventää lausuntomenettelyä, kun hankkeisiin voidaan ottaa heti kantaa. Lisäksi museo voi seurata kokonaisvaltaisesti korjaus- ja täydennysrakentamista vuorovaikutuksessa muiden asiantuntijoiden kanssa.

Rakennustutkijat, arkeologit ja yksi-ökönpäällikkö ovat olleet jäseninä useissa työryhmissä, kuten Seurasaari- ja ullakko-työryhmässä. Lisäksi he ovat osallistuneet lukuisiin virastojen välisiin työryhmiin, joissa rakennussuojelun ja korjausrakentamisen ohjausta ja ohjeistusta on pyritty kehittämään. Asiantuntijayhteistyötä on tehty myös Aalto-yliopiston kanssa, jossa valmistui kaksi peruskorjauksia tarkastelevaa arkkitehtuurin ja rakennustekniikan lopputyötä.

Museo on Suomen Kulttuurirahaston Uudenmaan rahaston rahoittaman hautausmaaprojektin ohjausryhmässä. Tavoitteena on edistää kulttuurihistoriallisesti merkittävien hautausmaiden ja hautamuistomerkkien säilymistä. Edellisvuonna alkanut hanke jatkui 2014.

VAPAAEHTOISTYÖ KULTTUURIYMPÄRISTÖN HOIDOSSA

Museo alkoi selvittää vapaaehtoistyön mahdollisuuksia kulttuuriympäristön hoidossa. Pirkanmaan maakuntamuseon vuonna 2009 käynnistämää Adoptoi monumentti-toimintaa päätettiin kokeilla myös Helsingissä. Adoptoitaviksi kohteiksi valittaneen kokeeksi jokin I maailmansodan linnoite ja tyhjillään oleva lippakioski. Käytännön toimiin päästään 2015.

ARKEOLOGIA

Museoviraston kanssa tehdyn sopimuksen nojalla Helsingin arkeologisen kulttuuriperinnön vaaliminen toi runsaasti töitä lausuntojen ja muiden viranomaistehtävien muodossa. Museon kaksi arkeologia

avustivat myös muita tutkijoita maankäytön suunnitteluun liittyvissä lausunnoissa arkeologisten kohteiden osalta.

Kaavoitukseen tai rakennustöihin liittyviä maastokäyntejä ja valvontoja tehtiin runsaasti. Useat niistä koskivat I maailmansodan linnoitteita ja tykkeitä. Tavallista enemmän tarkastettiin kaupunkilaisten havaintoja kivikaudesta aina viime vuosisadan kalliohakkauksiin.

Vuoden alussa jatkui edellisvuonna aloitettu Presidentinlinnan peruskorjauksen valvonta presidentinkanslian kustannuksella. Valvonta keskittyi etupihan rakennustöissä syvältä maan sisältä löydettyjen pienialaisten vanhojen rakenteiden ja kulttuurikerrosten dokumentointiin. 1800-luvun alun rannan maanpinta havaittiin noin 1,5 metriä nykyisen pihatason alapuolelta. Ainoa kiinteä rakennelma oli katkelma laiturista entisellä rantalinjalla.

Pienempi, pitkäkestoinen tehtävä oli kaupunkitalokorttelissa sijaitsevan Heleniuksen pihan peruskorjauksen valvonta. Pihan todettiin paljolti tuhoutuneen aiemmissa rakennustöissä, etenkin vuosien 1985–1988 peruskorjauksessa. Tutkimukset kustansi Tilakeskus.

Vuoden aikana valmistui useita edellisvuosien tarkastuksien, valvontojen ja kaivausten raportteja. Kuluneen vuoden valvontojen raporttien tekeminen on myös aloitettu.

Museossa on kaksi arkeologia. Toisen ensisijainen työ oli Senaatintorin vuoden 2012 kaivausten jälkityöt ja raportin teko. Samoin hänen tehtäviinsä kuului osallistuminen maastotarkastuksiin, valvontoihin ja yleisötyöhön, erityisesti lasten arkeologian työpajoihin.

RAKENNUSKULTTUURIN TUTKIMUS

Helsinki City -inventointi valmistui loppuvuodesta, kuten myös tuloksista koottu julkaisu. Inventointi käsitti keskustan vuosina 1945–1990 valmistuneet liike- ja toimistorakennukset.

Puotila-inventointi käsitti hyvin säilyneen ja yhtenäisen 1960-luvun asuinalueen rakennusten inventoinnin arvotuksineen. Puotila-inventointi on liitetty museon verkkosivuille pdf-julkaisuna.

Alueellinen museotyö

Maakuntamuseona Helsingin kaupunginmuseumuseo tukee ja kehittää museotyötä Keski-Uudenmaan yhdeksän kunnan alueella. Kulttuurihistoriallisia paikallisia ja erikoismuseoita on alueella yli 50. Alueellisen toiminnan painopisteitä määrittää Museoviraston kanssa neuvoteltu suunnitelma vuosille 2014–17.

Päähankkeena on Uudenmaan yhteisen museoportaalin, Uudenmaan museo-oppaan, ylläpito ja käytön edistäminen. Portaalissa on mukana 186 museota. Toisena painopistealueena on kokoelmatyö, johon liittyen toteutettiin keväällä alueen museoille suunnattu, kokoelmatyön suunnitelmallisuutta selvittävä kysely. Vastaukset olivat pohjana 6.10. pidetylle kokoelmaitapäivälle, johon osallistui lähes 40 työntekijää alueen museoista.

Monipuolista neuvontaa tarjottiin museoille ja kokoelmia omistaville yrityksille ja yhteisöille. Maakuntamuseo oli asiantuntijana mukana pysyvissä työryhmissä ja erilaisissa museoiden kehittämishankkeissa, kuten Näkövammaismuseon toimikunnassa ja Kotiseutuliiton paikallismuseotyöryhmässä. Museoviraston myöntämiä harkinnanvaraisia avustuksia saivat Helsingin väestönsuojelumuseo ja Vantaan maatalousmuseumuseo.

Ajankohtaisista asioista tiedotettiin uutiskirjeellä, ja Sofia-lehdessä jatkui alueen museoita ja esittelevä Museo valokeilassa -palsta.

Tutkimus ja nykydokumentointi

NYKYDOKUMENTOINTI

Monikulttuurisuuden ja -kielisyysvaikutus opettajien työssä

Opetustöydokumentoinnissa haastatettiin yhteensä 12 opettajaa helsinkiläisistä kouluista ja päiväkodeista. Tavoitteena oli kerätä aineistoa opettajien monikulttuurisesta ja erityisesti monikielisestä työstä. Dokumentointi oli osa TAKOn 2. poolin toimintaa, ja se toteutettiin yhteistyössä Helinä Rautavaaran museon kanssa. Kaikki haastatellut kuvattiin työssään, minkä ansiosta kokoelmiin tallentui moniulotteinen otos koulujen ja päiväkotien arjesta.

Musiikkia!-näyttelyn dokumentoinnit

Kuvakokeelmissa jatkettiin vuonna 2015 Hakasalmen huvilassa avautuvaa Musiikkia!-näyttelyä varten tehtäviä nykydokumentointeja. Museo kuvasi, haastatteli ja havaainnoi muun muassa euroviisufaneja ja Flow-festivaalia.

Päivä Hakaniemen hallissa

Hakaniemen kauppahalli remontoituaan vuonna 2016. Tämä oli yksi syy käynnistää hallin dokumentointi yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa syksyllä 2014. Hanke oli osa kansatieteen oppiaineen ja ruokakulttuurin opintokokonaisuuden yhteistä kenttätutustumista, jonka aikana opiskelijat perehtyivät haastatteluun, havainnointiin ja valokuvaamiseen. Opiskelijat pääsivät tutustumaan yhteen museotyön näkökulmaan, museo puolestaan sai uusinta tieteellistä näkemystä nykydokumentointiin. Hankkeessa haastatettiin 15 asiakasta ja hallikauppiasta sekä hallivahti. Hallin elämä tallentui eri vuorokaudenaikoina ja lisäksi kokoelmiin saatiin välähdys hallin kielimaisemasta.

Jaana Maijala

Alppilan yläasteen opinto-ohjaaja Antti Värtö oli yksi haastateltavista monikulttuurisen ja -kielisen opetustyön dokumentoinnissa. Helinä Rautavaaran museon kanssa toteutettu dokumentointi on osa TAKO-toimintaa.

Antti Värtö, studiehandedare vid högstadieskolan Alppilan yläaste, var en av de personer som intervjuades i dokumenteringen av en mångkulturell och -språkig undervisningsmiljö. Dokumenteringen som genomfördes tillsammans med Helinä Rautavaaras museum är en del av TAKO-verksamheten.

Study Advisor Antti Värtö from Alppila Comprehensive School, Upper Stage was one of the people interviewed during the documentation of multicultural and -lingual education. Carried out in collaboration with the Helinä Rautavaara Museum, the documentation is part of the museum's TAKO activities.

Jaana Maijala

Hakaniemen kauppahallin kauppias Arto Engblom noutamassa tuotteita kylmävarastosta. Joulukiireiden aikaan "selkä huutaa hoosiannaa".

Köpmannen Arto Engblom i Hagnäs saluhall hämtar varor från kyllagret. Under julrusningen är ryggen helt slut.

Hakaniemi Market Hall vendor Arto Engblom fetching products from the cold storehouse. During the Christmas rush his back "begs for mercy".

Kansainvälinen yhteistyö

Réseau Art Nouveau Network -verkoston tuottama Art nouveauun luonto -näyttely oli esillä Sofiankadun Lyhtyalisissa 16.2.2014 asti. Näyttelyyn tutustui 18 940 kävijää, mikä kertoo kiinnostuksesta art nouveau -muotoiluun ja jugendarkkitehtuuria kohtaan.

Museo osallistui vuosina 2012–14 Nordplus Adult -ohjelman hankkeeseen, jossa kehitettiin välineitä kulttuurilaitosten yleisötyön vaikuttavuuden arviointiin. Englannissa, Pohjoismaissa ja Baltiassa monet museot ja arkistot ovat ottaneet käyttöön GLO-mittariston, jolla

kulttuurin merkitystä kävijöiden elämässä tarkastellaan muun muassa kykyjen ja taitojen, asenteiden ja arvojen, ilon, inspiraation ja luovuuden sekä toiminnan ja kehittymisen kannalta. Kaupunginmuseo on käyttänyt GLO-työkalua arvioidessaan tarjontaansa muistisairaille.

Henkilöstö

VAKINAISEN HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ YKSIKÖITTÄIN JA NIMIKKEITTÄIN

Hallinto – 9 henkilöä

museonjohtaja
hallintopäällikkö
taloussuunnittelija
henkilöstösihteeri
johdon assistentti
it-suunnittelija
it-asiantuntija
kiinteistö- ja turvallisuusvastaava
vastaava virastomestari

Esinekokoelmat – 12 henkilöä

tutkimuspäällikkö
intendentti
3 tutkijaa
tutkija (maakuntamuseo) /
UKM-hankepäällikkö
4 konservaattoria
museomestari
museoavustaja

Kuvakokoelmat – 14 henkilöä

yksikön päällikkö
3 tutkijaa (valokuvat)
tutkija (taide + valokuvat)
tutkija (kirjasto)
tutkija (arkisto)
paperikonservaattori
4 kuvankäsittelijää
valokuvaaja
tietopalvelusihteeri (osa-aikainen)

Kulttuuriympäristö – 8 henkilöä

yksikön päällikkö
3 tutkijaa (rakennussuojelu)
2 tutkijaa (arkeologia)
arkkitehti
konservaattori

Yleisöpalvelut – 27 henkilöä

yksikön päällikkö
markkinointi- ja viestintäsuunnittelija
verkkoviestijä
viestintäassistentti
tutkija (tiedotus)
5 museolehtoria
2 työpajaohjaajaa (joista 1 osa-aikainen)
museokaupan hoitaja
2 näyttelymuseomestaria
virastomestari
9 museoemäntää (joista 1 osa-aikainen)
2 museoisäntää

Kertomusvuoden lopussa museon palveluksessa oli 102 henkilöä (2013: 101): vakinaisia 70 (2013: 71) ja määräaikaisia 32 (2013: 30), näistä sijaisia 2, työllistettyjä 7 ja tuntityöntekijöitä 12. Vuoden aikana museossa oli 11 harjoittelijaa tai työkokeilussa olevaa henkilöä.

Poissaoloja oli 5 356 päivää (2013: 6 340), joista sairauslomapäiviä 595 (2013: 448), sairaan lapsen hoitopäiviä 51 (2013: 37), vuosilomia 3 435 (2013: 3 322) päivää, muita palkallisia poissaoloja 150 (2013: 127) ja muita palkattomia poissaoloja 1 125 (2013: 2 406) päivää.

TYÖHYVINVOINTI

Museon työhyvinvointiohjelma noudattaa kaupungin työhyvinvoinnin toimintaohjelman ja yhteistoiminnan periaatteita sekä tavoitteita. Museon työhyvinvointiryhmän vuosittain laatima työhyvinvointisuunnitelma tukee kaupungin strategiaohjelman ja museon omien linjausten toteuttamista. Tavoitteena on kehittää työn ja työympäristön terveellisyttä ja turvallisuutta sekä tukea henkilöstön työhyvinvoinnin toteutumista.

Toimintatapoja ovat työhyvinvointi- ja työsuojeluasioiden käsittely yhteistyössä, haitta-, vaara- ja kuormitustekijöiden ennakointi sekä työkykyä ylläpitävän toiminnan kehittäminen osana työyhteisöjen jokapäiväistä toimintaa. Museon yhdistetty työhyvinvointi- ja työsuojeluryhmä kokoontui 2014 kahdeksan kertaa.

Museossa ei tehty 2014 työhyvinvointikyselyä vaan otettiin käyttöön kaupungin linjausten mukaisesti Kunta10-kysele, jonka tulokset saadaan vuoden 2015 puolella.

Museon mittavassa muutosprosessissa on tärkeänä tavoitteena, että uuden suunnittelu tehdään yhteistoiminnallisesti ja avoimesti koko henkilöstöä osallistaen. Toimintavuonna museossa onkin ollut poikkeuksellisen paljon erilaisia henkilöstötyöpajoja, joiden kautta kaikki ovat päässeet osallistumaan ja antamaan omaa asiantuntemustaan.

Vuoden aikana järjestettiin säännöllisesti yksiköiden, johtoryhmän ja laajennetun johtoryhmän kokoukset sekä neljä koko henkilöstön museokokousta. Koko

museon henkilöstön kehittämissäpäivän lisäksi eri yksiköillä ja tiimeillä oli omia kehittämissäpäiviään. Henkilökunnan ja esimiesten välillä käytiin tavoite- ja kehityskeskustelut sekä tavoitteiden seurantakeskustelut.

OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

Eri yksiköistä osallistuttiin muun muassa Suomen Museoliiton, Museoviraston ja Oiva-akatemian tarjoamiin koulutuksiin. Johtaminen ja esimiestyö on ollut yksi painopistealue, ja kuusi henkilöä osallistui erilaisiin pidempiin johtamisen koulutusohjelmiin.

Museon ja toimintaympäristön muutosten vuoksi oppia ja parhaita käytäntöjä on etsitty useilta opintomatkoilta. Uutta kaupunginmuseota suunnittelevat työryhmät vierailivat muun muassa Amsterdamissa, Oslolla, Glasgow'ssa ja Berliinissä. Kulttuuriympäristöyksikkö vieraili Kööpenhaminassa. Museon henkilökunta osallistui myös kansainvälisiin seminaareihin ja konferensseihin. Neljä opintomatkaa tehtiin museonystävien tuella.

Kehittäminen

Uusi kaupunginmuseo

Vuonna 2016 Senaatintorin kulmalla avautuvan Uuden kaupunginmuseon suunnittelu pääsi kertomusvuonna täyteen vauhtiin. Hanke julkistettiin helmikuussa myönteisen mediahuomion siivittämänä. Avoimuus ja osallisuus ovat suunnittelun lähtökohtia ja työn edistymistä on esitelty *uusikaupunginmuseo.fi*-sivujen blogissa ja hankkeen julkisella Facebook-sivulla. Rakennustyöt Elefantti-korttelissa käynnistyivät toukokuussa.

Strategisena tavoitteena on kirkastaa museon palvelukokonaisuus ja luoda uudesta museosta kaupunginmuseon lippulaiva. Uuden museon kokonaiskonseptin keskiössä ovat asiakkaat. Erilaisilla vuorovaikutteisilla menetelmillä ja kokeiluilla halutaan lisätä kaupunkilaisten osallisuutta ja mahdollisuuksia vaikuttaa oman museonsa suunnitteluun. Esimerkiksi asiakaspaneelin avulla on kerätty tietoa mieleenpainuneista museokokemuksista, unelmien museosta ja siitä, mitä panelistit Helsingissä rakastavat. Asiakasymmärrystä kasvatettiin muun muassa fokusryhmähaastatteluilla, joiden pohjalta luotiin suunnittelun apuvälineiksi tähtiasiakasprofiilit. Syksyllä käynnistettiin 12 vapaaehtoisen kaupunkilaisen kanssa kokeilu, joka tuotti Sofiankadun Lyhtysaliin valokuvanäyttelyn.

Museon konseptia on työstetty paitsi asiakkaiden myös tilojen ja kokonaistunnelman osalta. Alustava tilakonsepti valmistui Designtoimisto Muotohiomon tuella loppuvuodesta ja aiemmin tehtyjä tilasuunnitelmia päivitettiin uuden museon profiilia vastaaviksi. Kaikessa tekemisessä ja ratkaisuissa Uusi kaupunginmuseo on helposti lähestyttävä, tunteita herättävä ja erottuva.

Sisältötyöryhmät ovat vuoden aikana työskennelleet tiiviisti Lasten kaupungin ja Helsinki-näyttelyn suunnittelun sekä museon 4. kerroksen vaihtuvien teemojen parissa. Oppia, esikuvia ja inspiraatiota haettiin myös ulkomailta ja opintomatkoja tehtiin muun muassa Amsterdamin, Berliinin, Osloon ja Glasgow'n museoihin.

Kaupunginmuseon sisällä uudistuminen on vaatinut totuttujen toimintamallien ja palvelujen kriittistä tarkastelua. Toisaalta hanke on suonut tilaisuuden

myös uusien työtapojen kokeiluun ja yksikkörajojen ylittämiseen. Uusi kaupunginmuseo oli aiheena museon kehittämispäivässä, ja esimerkiksi museokonseptin palveluideoiden priorisointi ja jatkojalostus toteutettiin syksyllä koko museon yhteisenä ponnistuksena kolmessa henkilökunnan työpajassa.

Organisaation uudistaminen

Museon uusi visio, strategia ja tavoitteet hyväksyttiin keväällä osana talousarviesitystä. Museossa alettiin myös tarkastella nykyistä organisaatiota ja kehittää uutta visiota ja strategiaa tukevaa organisaatiomallia. Ramboll Management Consulting Oy:n konsultoimana käynnistettiin työskentely koko henkilöstölle kohdistetulla kyselyllä, jossa kartoitettiin museon vahvuuksia ja heikkouksia sekä organisaatiolle tärkeitä asioita. Organisaatiotyöpajoja järjestettiin syksyllä kolme. Lisäksi laajennettu organisaatiojohtoryhmä työskenteli omissa työpajois-

saan. Tavoitteena on saada uusi organisaatiomalli valmiiksi vuonna 2015.

Omarahoituksen kehittäminen

Toimintavuonna käynnistettiin myös museon omarahoituksen kehittämissuunnitelma Kultasuu Oy:n konsultaatiotuelle. Suunnitelma valmistuu maaliskuussa 2015.

Uudenlaista näyttelyntekoa kokeiltiin kutsumalla kaksitoista kaupunkilaista luomaan vapaasti oman mielensä mukainen valokuva-näyttely Lyhtysaliin.

Man provade på en ny utställningsmetod genom att bjuda in tolv stadsbor som fritt fick skapa en fotografiutställning på det sätt de ville i Lyhtsalen.

Juho Nurmi

The Museum tried out a new way of creating an exhibition by inviting twelve residents to create any kind of photography exhibition they wanted in Lyhtysali.

Ympäristö- tavoitteet

Museon toiminnan perustana on kestävä kehitys: kulttuuriperinnön suojelu, dokumentointi, säilytys ja tiedonjako. Kaupunginmuseo pyrkii vaikuttamaan ympäristöön rakennussuojelun keinoin, tutkimalla vanhaa rakennuskantaa ja korostamalla sen säilyttämistä ja valistamalla vanhoista, ekologisesti kestävästä rakennus- ja korjausmenetelmistä.

Museon henkilöstöä on osallistunut kaupungin ekotukitoiminnan järjestämiin koulutuksiin ja tapahtumiin. Ympäristötoimintaa ja vastuullista ympäristötietoisuutta on tarkoitus kehittää.

Museo pyrkii täyttämään kaupungin vuotuiset energiansäästötaavoitteet säättämällä lämpöä, sähköä ja vettä. Energiansäästötoimia tehtiin Ratikkamuseossa, jossa sähkönkulutus väheni 19 %. Osa tästä johtui Kulttuuritehdas Korjaamon supistuneista tapahtumista.

Energiatieteiden lisämisestä keskusteltiin kiinteistöhoitoon ja isännöitsijöiden kanssa. Esimerkiksi Hakasalmen huvilassa päivitettiin taloautomaatiota, jonka avulla voi syntyä säästöjä. Museossa kierrätetään näyttelymateriaaleja, lajitellaan jätteet sekä kiinnitetään

huomiota toimitilojen, toiminnan, tuotteiden ja palvelujen energiatalouteen. Sähkölaitteet ja ongelmajätteet viedään Sortti-asemalle ja tietotekniikan laitteet Uusix-verstaalle. Jätteistä koitui menoja 4 249 € (2013: 5 821 €). Polttoainetta kuluettiin 1 761 litraa (2013: 1 982 l).

Toimitilat

Kaupunginmuseon käytössä olivat vuoden lopussa oheisen taulukon mukaiset toimitilat.

Keväällä 2013 Ruiskumestarin talossa havaittiin kosteus- ja sisäilmaongelmia ja museo jouduttiin sulkemaan työsuoje-lusystä. Tilakeskus ei käynnistänyt korjausta kuluneenkaan toimintavuoden aikana, joten talo pysyi yhä suljettuna.

Kaupunginmuseon uusien tilojen peruskorjaus Elefantti-korttelissa alkoi keväällä 2014. Museo on osallistunut työ-maakokouksiin ja päivittänyt työtilojen suunnitelmia muun muassa painottamalla monitilatoimistoratkaisuja.

Sofiankadun konservointitilojen muuttoa Malmin kokoelmakeskukseen suunniteltiin vielä alkuvuonna, mutta työ keskeytyi, kun neuvottelut kaupunginmuseon ja taidemuseon yhteisestä kokoelma- ja konservointikeskuksesta alkoivat keväällä 2014. Asiasta tehtiin yllättävä ja nopea päätös kaupunginhallituksessa 27.10.2014 ja vuokrasopimus Suomen Pankin kanssa allekirjoitettiin vuoden lopulla. Malmin ja Honkanummen kokoelmakeskukset ja Harkkoraudentien verstaas muuttavat Turvalaaksoon kolmessa vaiheessa 2015–16.

Kaupunginmuseon toimitilat vuoden 2014 lopussa

toimipiste	pinta-ala m ²
Sofiankatu 4	2 677
Hakasalmen huvila, Mannerheimintie 13b	741
Ratikkamuseo, Töölönkatu 51 A	1 436
Ruiskumestarin talo, Kristianinkatu 12	170
Sederholmin talo, Aleksanterinkatu 18	478
Työväenasuntomuseo, Kirstinkuja 4	554
Malmin kokoelmakeskus	3 365
Honkanummen kokoelmakeskus	3 456
	(+ parvi)
Häyrylän kokoelmakeskus	1 900
Verstaas, Harkkoraudentie 10	240
Yhteensä	15 017

Määrä- ja taloustavoitteet

Toimintatuotot ja -kulut *)	2012	2013	2014
Myyntituotot	256	318	328
Maksutuotot	8	10	16
Tuet ja avustukset	52	11	98
Vuokratuotot	143	143	159
Muut tuotot	224	2	3
Toimintatuotot yhteensä	683	484	604

Palkat	2 830	2 919	3 085
Muut henkilöstömenot	943	991	1 013
Palvelujen ostot	1 100	922	939
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	424	400	345
Avustukset	5	5	5
Vuokrat	2 199	2 254	2 187
Muut menot	24	16	17
Toimintakulut yhteensä	7 527	7 507	7 591

Toimintakate	-6 844	-7 023	-6 987
---------------------	---------------	---------------	---------------

* tuhannen euron tarkkuudella

Tuottavuus	2012	2013	2014
Suoritetavoitteet			
Tutkimustoimintojen lukumäärä	17 719	15 586	16 806
Asiantuntijapalvelujen lukumäärä	12 816	11 843	7 880
Tehokkuus / taloudellisuus			
Menot / asukas	12,47	12,41	12,21
Toiminnan laajuustiedot			
Asiakkaiden lukumäärä	363 710	459 098	467 107
Näyttelyt ja julkaisut	18	9	14
Annetut lausunnot ja muistiot	467	441	493
Voimavarat			
Henkilöstön määrä (vakituiset)	72	72	70
Tilat, m²	15 623	15 017	15 017
Tuottavuus (2011 = 100)	73	75	79

Kaupunginmuseon johtokunta

Kaupunginhallituksen edustajana toimi Sirpa Puhakka ja henkilökohtaisena varajäsenenä Dan Koivulaakso.

Esittelijöinä toimivat viran puolesta museonjohtaja Tiina Merisalo ja omis- sa asioissaan yksiköiden päälliköt Riitta Pakarinen, Jari Karhu, Anne Mäkinen ja Minna Sarantola-Weiss. Sihteerinä toimi vs. hallintopäällikkö Leena Lestelä ja jou- lukuusta alkaen hallintopäällikkö Päivi Elonen.

Johtokunta kokoontui kertomusvuon- na 11 kertaa (2013: 9) ja pöytäkirjoihin tehtiin 107 pykälää (2013: 89). Johtokunta antoi 18 lausuntoa (2013:15):

- aloitteesta nimien saamiseksi esille Santahaminan punaisten hautapaikalle
- ilmatorjunnan muistomerkkitykistä
- Bulevardi 12:n asemakaavan muutos- ehdotuksesta
- Mäkelänkatu 95:n asemakaavan muu- tosehdotuksesta
- tarkastuslautakunnan arviointikerto- muksesta vuodelta 2013
- Laajasalon raideliikenteen ympäristö- vaikutusten arviointiselostuksesta
- Meilahden sairaala-alueen asemakaa- vaehdotuksesta

- kulttuuritoimen organisaatiota koskevasta loppuraportista
- aloitteesta tapahtumaravintolan perus- tamiseksi VR:n makasiinin fragmenttiin
- toivomusponnosta historia-aiheisen pienoisenäyttelyn saamiseksi Pasilan konepajan alueelle
- Helsingin kaupunginteatterin asema- kaavan muutosehdotuksesta
- Kruununhaan arvokkaita porrashuo- neita koskevasta asemakaavan muutos- ehdotuksesta
- Lokkisaarenpuiston asemakaavan muu- tosehdotuksesta
- Punakiventien asemakaavan muutoseh- dotuksesta
- Vuosaarentie 10:n asemakaavan muu- tosehdotuksesta
- Itäisen saariston asemakaavaehdotuk- sesta
- Käpylän Käpylänkuja 5:n asemakaavan muutosehdotuksesta

Suomen museoliiton vuosikokoukseen ja valtakunnallisille museopäiville osal- listuivat kaupungin virallisina edustajina Ville Ylikahri ja Sari Hartonen. Suomen ko- tiseutuliiton vuosikokouksessa kaupunkia edusti Mikko Ilanko.

Varsinaiset jäsenet	Puolue	Henkilökohtaiset varajäsenet
puheenjohtaja Ville Ylikahri	Vihr.	Juuso Koponen
varapuheenjohtaja Raine Luomanen	Kok.	Riitta Snäll
Miika Sahamies	Kok.	Päivi von Rabenau
Marika Lahti	Kok.	Arto Aniluoto
Sari Hartonen	Vihr.	Laura Karhulahti
Irmeli Ahola	SDP	Eero Hilden
Marjukka Vainio-Rossi	Kesk.	Antero Alku
Kaisu Vesikansa	Vas.	Mikko Ilanko
Kyösti Helin	PS	Annikki Finnig

Lahjoittajat

LAHJOITUKSIA MUSEON KOKOELMIIN OVAT TEHNEET:

Aaltonen, Patrik	Hänninen, Tuire	Oksanen, Pentti	Virastot, yritykset ja yhteisöt
Alanco, Jan	Ikonen, Leena	Oranne, Anneli	Early Learning/Koulun Erityispalvelu Oy
Backman, Kirsti	Jouhti, Pekka	Pietarinen, Lauri	Helsingin kaupunki, elinkeino-osasto
Bondestam, Mårten	Jäppinen, Jaakko	Pääkkönen, Jukka	Helsingin kaupunki, henkilöstökeskus
Branders, Henrik	Kahanpää, Henrik ja Jere	Rantanen, Birgitta	Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia
Castrén, Reijo	Katainen, Sari	Ruskeeniemi, Arja	Helsingin kaupunki, matkailu- ja kongressitoimisto
Eine, Sten	Kaukonen, Marjatta	Saarinen, Timo	Helsingin kaupunki, Sosiaali- ja terveysvirasto/
Granlund, Marja	Keinänen, Tino	Salokoski, Antero	Kallion perheneuvola
Göthberg, Marianne	Keravuori, Heikki	Salomaa, Pärla	Helsingin Kotkat ry
Haapavaara, Helena	Laessaari, Seppo	Sarkio, Antero	Helsingin Markkinointi Oy
Havukainen, Pauli	Manerva, Georgij (Yrjö)	Silpiö, Antero	Helsingin yliopisto, kansatieteen oppiaine
Heinänen, Aira	Modig, Ritva	Sinervo, Susanna	Svenska skolhistoriska föreningen i Finland
Helander, Keijo	Munter, Mirja	Vähämäki, Erkki	Toivo Kuula -seura ry
Honkajuuri, Tarja	Ojanen, Pauli		

Helsingin kaupunginmuseon ystävät ry

Ystävähdistys syvensi jäsenten tietämystä museotyöstä Helsingin seudulla ja tutustutti museonystäviä odotettuun Uusi kaupunginmuseo -hankkeeseen. Jäsentapahtumia, kuten kävely-, kulissi- ja opastuskierroksia, järjestettiin 13. Museonystävät jakoivat matkastipendin neljälle museon työntekijälle.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO	HELSINGFORS STADSMUSEUM	HELSINKI CITY MUSEUM
Sofiankatu 4 PL 4300 00099 HELSINGIN KAUPUNKI Puh. 09 3103 6630 www.helsinginkaupunginmuseo.fi Sähköposti: kaupunginmuseo@hel.fi	Sofiegatan 4 PB 4300 00099 HELSINGFORS STAD Tfn +358 9 3103 6630 www.helsingforsstadsmuseum.fi E-post: kaupunginmuseo@hel.fi	Sofiankatu 4 P.O. Box 4300 FI-00099 CITY OF HELSINKI Tel. +358 9 3103 6630 www.helsinki.citymuseum.fi Email: kaupunginmuseo@hel.fi

Takakansi: Uusi kaupunginmuseo alkoi muotoutua laajan remontin käynnistyessä Senaatintorin kulmalla.

Foto: Juho Nummi

Bakpärm: Det nya stadsmuseet började ta form när en omfattande renovering inleddes i hörnet av Senatstorget.

Back cover: The New City Museum started to take shape as extensive renovation was begun in the corner of Senate Square.

KOONNEET Tiina Merisalo, Jere Jäppinen | **KUVAT** Helsingin kaupunginmuseon kuva-arkisto, ellei toisin mainita
KÄÄNNÖKSET Multiprint Oy / Multidoc

ULKOASU Lagarto / Jaana Jäntti ja Arto Tenkanen | **PAINO** Lönnberg Print & Promo 2015

